

III.

N á v r h

ZÁKON

ze dne2008,

kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění zákona č. 322/2006 Sb.

Čl. I

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění zákona č. 322/2006 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se slova „státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů (dále jen „státní orgány“)" nahrazují slovy „orgány veřejné moci“ a slova „občanů nebo organizací“ se nahrazují slovy „třetích osob“.

2. V § 1 odstavec 2 zní:

„(2) Tento zákon upravuje

- a) podmínky výkonu znalecké a tlumočnické činnosti,
- b) práva a povinnosti znalců a tlumočnicků,
- c) podmínky činnosti znaleckých ústavů (dále jen „ústavy“),
- d) působnost Ministerstva spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“) a krajských soudů při výkonu státní správy znalecké a tlumočnické činnosti.“

3. V § 2 odst. 1 se za slovo „tlumočnicků“ vkládají slova „(dále jen „seznam“)"

4. V § 2 odst. 2 se slova „znalců a tlumočnicků“ zrušují a slova „státními orgány“ se nahrazují slovy „orgány veřejné moci“.

5. V § 3 odst. 2 se za slova „Tlumočnickům pro“ vkládají slova „jiné mluvené“, slovo „styk“ se nahrazuje slovem „komunikaci“ a slovo „hluchoněnými“ se nahrazuje slovy „neslyšícími¹⁾ a hluchoslepými“.

Poznámka pod čarou č. 1 zní:

„¹⁾ Zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů.“

Dosavadní poznámka pod čarou č. 1 se označuje jako poznámka pod čarou č. 5, a to včetně odkazů na poznámku pod čarou.

6. § 4 včetně poznámek pod čarou č. 2 a 3 zní:

„§ 4

(1) Znalcem může být jmenována fyzická osoba, která

- a) je způsobilá k právním úkonům v plném rozsahu,

- b) je bezúhonná podle § 4b,
- c) nebyla v posledních 3 letech vyškrtuta ze seznamu pro porušení povinností dle tohoto zákona,
- d) splňuje potřebné odborné předpoklady, alespoň získala-li
 1. vysokoškolské vzdělání absolvováním magisterského studijního programu v oboru, pro který má být jmenována, nebo v oboru souvisejícím, studiem na vysoké škole v České republice nebo odpovídající vzdělání na vysoké škole v zahraničí za předpokladu, že toto vzdělání bylo uznáno podle jiných právních předpisů²⁾, nebo byla-li v tomto oboru nebo oboru souvisejícím jmenována docentem nebo profesorem podle jiného právního předpisu²⁾,
 2. odbornou nebo specializovanou způsobilost, je-li pro konkrétní obor, odvětví nebo specializaci jiným právním předpisem³⁾ předepsána a
 3. odbornou praxi v oboru, pro který má být jmenována, nebo v oboru souvisejícím, kterou vykonávala nejméně po dobu 5 let,
- e) absolvovala v rámci získaného vzdělání podle písmene d) speciální výuku pro znaleckou činnost, jde-li o jmenování pro obor a odvětví, v němž je taková výuka zavedena, nebo absolvovala kurs znaleckého minima organizovaný subjektem pověřeným ministerstvem,
- f) má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že znaleckou činnost může řádně vykonávat,
- g) se jmenováním souhlasí.

(2) V oborech, pro které neexistuje odpovídající vysokoškolské vzdělání, nebo ve výjimečných a odůvodněných případech, může uchazeč o jmenování doložit splnění potřebných odborných předpokladů podle odstavce 1 písm. d) tím, že předloží jiné dokumenty, kterými prokáže svou odbornou způsobilost, důvěryhodnost a zkušenost, například doklady o absolvovaném vzdělání, výčet publikační činnosti v rámci oboru, vyjádření orgánu veřejné moci nebo profesního nebo zájmového sdružení sdružujícího znalce daného oboru.

²⁾ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ Například zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění zákona č. 125/2005 Sb., zákona č. 124/2008 Sb. a zákona č. 189/2008 Sb., zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů.“.

7. Za § 4 se vkládají nové § 4a a 4b, které znějí:

„§ 4a

- (1) Tlumočnickem může být jmenována fyzická osoba, která
 - a) je způsobilá k právním úkonům v plném rozsahu,
 - b) je bezúhonná podle § 4b,
 - c) nebyla v posledních 3 letech vyškrtuta ze seznamu pro porušení povinností dle tohoto zákona,
 - d) splňuje potřebné odborné předpoklady, alespoň získala-li

1. vysokoškolské vzdělání absolvováním magisterského studijního programu filologie nebo překladatelství a tlumočnictví v jazyce, pro který má být jmenována, studiem na filozofické nebo pedagogické fakultě v České republice nebo odpovídající vzdělání v příslušném jazyce studiem na vysoké škole humanitního směru v zahraničí za předpokladu, že toto vzdělání bylo uznáno podle jiných právních předpisů²), nebo složila-li státní jazykovou zkoušku speciální tlumočnickou nebo speciální překladatelskou na jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky v České republice a
2. odbornou praxi v jazyce, pro který má být jmenována, kterou vykonávala nejméně po dobu 5 let,
 - e) absolvovala alespoň obecnou část doplňkového studia pro tlumočníky nebo překladatele pořádaného právnickou fakultou vysoké školy,
 - f) má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že tlumočnickou činnost může řádně vykonávat,
 - g) se jmenováním souhlasí.

(2) U jazyků, u kterých nelze prokázat splnění potřebných odborných předpokladů podle odstavce 1 písm. d), zejména v případě komunikace s osobami neslyšícími a hluchoslepými, musí uchazeč o jmenování prokázat splnění potřebných odborných předpokladů tím, že předloží jiné dokumenty, kterými prokáže svou odbornou způsobilost, důvěryhodnost a zkušenost, například doklady o absolvovaném vzdělání, výčet publikační činnosti v rámci oboru, vyjádření orgánu veřejné moci nebo profesního nebo zájmového sdružení sdružujícího tlumočníky daného oboru.

(3) V případě, že uchazeč o jmenování tlumočnickem získal vysokoškolské vzdělání absolvováním magisterského nebo bakalářského studijního programu v oboru práva studiem na vysoké škole nebo vyšší odborné vzdělání v oboru práva na vyšší odborné škole v České republice nebo získal odpovídající vzdělání v oboru práva na vysoké škole v zahraničí za předpokladu, že toto vzdělání bylo uznáno podle jiných právních předpisů²), se odstavec 1 písm. e) nepoužije.

(4) Jestliže mateřský jazyk uchazeče o jmenování tlumočnickem je jiný než český jazyk, lze jej jmenovat tlumočnickem, pouze složil-li úspěšně státní jazykovou zkoušku speciální tlumočnickou, nebo státní jazykovou zkoušku speciální překladatelskou z českého jazyka na jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky v České republice.

§ 4b

Podmínku bezúhonnosti podle § 4 odst. 1 písm. b) a § 4a odst. 1 písm. b) nesplňuje fyzická osoba, pokud

- a) byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin,
- b) byla pravomocně odsouzena za nedbalostní trestný čin, pokud jeho skutková podstata souvisí s výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka,
- c) probíhá insolvenční řízení, ve kterém se řeší její úpadek nebo hrozící úpadek.“.

8. V § 5 odstavec 1 zní:

„(1) Ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu rozhodne o jmenování znalce nebo tlumočnicka na základě závazného doporučení sboru pro znalecké a tlumočnické otázky podle § 16, pokud je pro daný obor zřízen, který provede výběr z osob navržených na

jmenování podle odstavce 2. Ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu si může vyžádat i stanovisko profesních sdružení nebo zájmových sdružení sdružujících znalce nebo tlumočníky.“.

9. V § 5 odst. 2 se slova „státní orgány“ nahrazují slovy „orgány veřejné moci“, slova „dále organizace, u nichž pracují osoby přicházející v úvahu, jakož i příslušné orgány společenských organizací, jestliže to vyplývá z úkolů těchto organizací“ se nahrazují slovy „profesní sdružení a zájmová sdružení sdružující znalce nebo tlumočníky“ a slova „sám o jmenování požádá“ se nahrazují slovy „své jmenování sám navrhne“.

10. V § 5 odstavec 3 zní:

„(3) Vyhovuje-li se návrhu na jmenování znalce nebo tlumočnicka v plném rozsahu, vydá se osobě navržené na jmenování místo rozhodnutí jmenovací dekret. Návrh na jmenování znalce nebo tlumočnicka lze též zamítnout z důvodu dostatečného počtu znalců daného oboru, odvětví a specializace nebo tlumočnicků daného jazyka a specializace.“.

11. § 7 zní:

„§ 7

(1) Předseda krajského soudu je povinen znalce nebo tlumočnicka nejpozději do 15 pracovních dnů po složení slibu zapsat do seznamu.

(2) Do seznamu se zapisují tyto údaje

- a) jméno, příjmení, akademický titul, vědeckopedagogický titul, popřípadě vědecká hodnost a rok narození znalce nebo tlumočnicka,
- b) adresa pro doručování,
- c) datum zápisu do seznamu,
- d) datum pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka a datum ukončení tohoto pozastavení včetně důvodu pozastavení,
- e) číslo pojistné smlouvy pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s vykonáváním činnosti a název a sídlo pojistitele,
- f) kontaktní údaje znalce nebo tlumočnicka včetně elektronické adresy,
- g) identifikační údaje zaměstnavatele, pokud znalec nebo tlumočnick vykonává činnost v pracovněprávním nebo obdobném vztahu nebo ve služebním poměru,
- h) členství znalce nebo tlumočnicka v profesním sdružení nebo zájmovém sdružení sdružujícím znalce nebo tlumočnicky,
- i) adresa trvalého pobytu, pokud se vyžaduje, jinak bydliště v cizině a místo výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti na území České republiky,
- j) datum vyškrtnutí ze seznamu,
- k) sankce uložené za poslední tři roky v souvislosti s výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka,
- l) záznamy o účasti na akcích organizovaných a pořádaných v rámci celoživotního vzdělávání za posledních 5 let.

(3) Seznam je veden a spravován ministerstvem jako elektronický registr s dálkovým přístupem. Registr je veřejným seznamem v části, která obsahuje údaje uvedené v odstavci 2 písm. a) až f).

(4) Seznam je členěn na oddíl pro zápis znalců, který je dále členěn podle oborů a odvětví, s uvedením zvláštních specializací, a na oddíl pro zápis tlumočnicků, který je dále členěn na obory podle jazyků s uvedením specializace tlumočnick nebo překladatel. Oba oddíly jsou v rámci oborů a odvětví členěny rovněž podle krajů podle místa trvalého pobytu znalce nebo tlumočnicka, pokud se vyžaduje, jinak podle místa výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti v České republice.

(5) Změnu kteréhokoliv z údajů uvedených v odstavci 2 písm. a) až k) je znalec nebo tlumočnick povinen bez zbytečného odkladu oznámit předsedovi krajského soudu; k oznámení musí být připojen doklad nebo kopie dokladu prokazující změnu příslušného údaje, pokud takový doklad existuje. Tyto změny je předseda krajského soudu povinen bezodkladně, nejpozději však do 15 pracovních dnů ode dne, kdy se o změně dozvěděl, uveřejnit v seznamu.“.

12. Na konci § 8 se doplňuje věta „Úkony znalecké a tlumočnické činnosti zadané orgány veřejné moci se vyřizují přednostně.“.

13. § 9 zní:

„§ 9

(1) Znalci a tlumočnicki musí být po celou dobu výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti pojištěni pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka, s limitem pojistného plnění na každou pojistnou událost nejméně ve výši

- a) 1 000 000 Kč, pokud jde o znalce,
- b) 500 000 Kč, pokud jde o tlumočnicka.

(2) Znalci a tlumočnicki jsou povinni uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka nejpozději do 3 měsíců od zápisu do seznamu. Kopii této smlouvy jsou znalci a tlumočnicki povinni do 15 pracovních dnů ode dne jejího uzavření předložit předsedovi krajského soudu.

(3) Ministerstvo může vyhláškou stanovit seznam oborů, odvětví a specializací, na něž se povinnost uvedená v odstavci 1 nevztahuje.“.

14. V § 10 odst. 1 se slovo „osobně“ nahrazuje slovy „nestranně a nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost“ a na konci odstavce se doplňuje věta „V případě porušení povinnosti stanovené tímto zákonem odpovídá za škodu tímto vzniklou, ledaže za škodu odpovídá stát podle jiného právního předpisu⁴⁾.“.

Poznámka pod čarou č. 4 zní:

„⁴⁾ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.“.

15. V § 10 odst. 2 se slova „Jestliže to vyžaduje povaha věci, je“ nahrazují slovem „Pokud“, slova „oprávněn přibrat“ se nahrazují slovem „přibere“, středník v první větě se nahrazuje čárkou a za slovo „posudku“ v první větě se vkládají slova „nebo překladu“.

16. V § 10 se doplňují odstavce 3 a 4, které znějí:

„(3) Každý úkon znalce nebo tlumočnicka musí být přezkoumatelný.

(4) Znalec nebo tlumočnick se odpovědnosti podle odstavce 1 zproští, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm oprávněně požadovat.“

17. Za § 10 se vkládá nový § 10a, který včetně nadpisu zní:

„§ 10a
Povinnost mlčenlivosti

Znalec a tlumočnick je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu své znalecké nebo tlumočnické činnosti, a to i po jejím skončení; tato povinnost neplatí ve vztahu ke skutečnostem, které byly předmětem veřejně podaného znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu. Této mlčenlivosti jej může zprostit orgán veřejné moci, který jej ustanovil, nebo ten, pro nějž znaleckou nebo tlumočnickou činnost vykonal na základě smlouvy. Povinnost mlčenlivosti se vztahuje i na osoby, které se podílely na znalecké nebo tlumočnické činnosti; o povinnosti mlčenlivosti je znalec nebo tlumočnick povinen tyto osoby poučit.“

18. V § 11 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nepoužijí v případě postupu podle správního řádu.“

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

19. V § 11 se doplňují odstavce 5 až 7, které znějí:

„(5) Znalec nebo tlumočnick je povinen podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnického úkonu odepřít, pokud není zapsán v oboru a odvětví, ve kterém je potřebné úkon vykonal, nebo nemá potřebnou specializaci.

(6) Znalec nebo tlumočnick může orgánu veřejné moci podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnického úkonu odepřít, pokud doloží, že závažné zdravotní důvody, případně jiné vážné důvody, mu neumožňují vykonal úkon řádně a včas.

(7) Znalec nebo tlumočnick nemůže podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnického úkonu odepřít podle odstavce 6 z důvodu množství úkonů vykonávaných pro jiné subjekty než orgány veřejné moci.“

20. V § 12 odst. 1 se slova „státním orgánem“ nahrazují slovy „orgánem veřejné moci“ a věta poslední se nahrazuje větami „Orgán veřejné moci se znalcem nebo tlumočnickem zadání úkonu a lhůtu pro podání úkonu projedná zejména, když zadaný posudek či překlad je odborně nebo časově náročnější než obvykle zadávané posudky nebo překlady. Znalec nebo tlumočnick je povinen provést předběžný odhad předpokládané výše odměny a nákladů, které si provedení úkonu vyžádá. Bez tohoto předběžného odhadu nemůže znalec nebo tlumočnick požádat o výplatu zálohy. Překročení předběžného odhadu, které je řádně odůvodněno, nesmí být důvodem pro krácení odměny znalci nebo tlumočnickovi.“

21. V § 12 odst. 2 se slova „v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací na jejich žádost posudek (tlumočnický úkon) mimo řízení před státními orgány“ nahrazují slovy „znalecký posudek nebo tlumočnický úkon z jiných důvodů než na žádost orgánu veřejné moci“, za slovo „poskytuje“ se vkládají slova „třetím osobám“ a slova „dohody v rámci výkonu své funkce“ se nahrazují slovem „smlouvy“.

22. V § 13 se za slovo „písemně“ vkládají slova „v listinné podobě“, slovo „ověřovaných“ se nahrazuje slovem „písemných“, na konci textu se doplňují slova „podávaných v listinné podobě“ a na konci § 13 se doplňují věty „Použití pečeti mimo výkon znalecké nebo tlumočnické činnosti je nepřipustné. Vzhled otisku pečeti stanoví prováděcí právní předpis.“.

23. V § 13 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňují se odstavce 2 až 4, které znějí:

„(2) Předseda krajského soudu vydá znalci nebo tlumočnickovi potvrzení, které ho opravňuje k objednávkě a převzetí pečeti na jeho náklad.

(3) Podává-li znalec nebo tlumočnick svůj úkon se souhlasem zadavatele úkonu písemně v elektronické podobě, opatří jej svým zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb (dále jen „uznávaný elektronický podpis“).

(4) Ministerstvo stanoví vyhláškou náležitosti pečeti a vzhled otisku pečeti.“.

24. § 14 se zrušuje.

25. Na konci § 15 se doplňují věty „Deník je veden písemně v listinné nebo elektronické podobě ve 2 oddílech; do prvního oddílu se zapisují úkony učiněné pro orgány veřejné moci a do druhého oddílu ostatní úkony. Znalec nebo tlumočnick je povinen předkládat znalecký nebo tlumočnický deník k provedení kontroly předsedovi krajského soudu v pravidelných termínech stanovených tímto předsedou nebo kdykoliv na požádání tohoto předsedy.“.

26. V § 15 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:

„(2) Ministerstvo stanoví vyhláškou formu a způsob vedení deníku v listinné a elektronické podobě.“.

27. Za § 15 se vkládají nové § 15a až 15c, které včetně nadpisů znějí:

„§ 15a

Celoživotní vzdělávání

(1) Znalci a tlumočnicki jsou povinni se celoživotně vzdělávat.

(2) Za celoživotní vzdělávání se považuje průběžné obnovování vědomostí, dovedností a způsobilosti odpovídající získané odbornosti v souladu s rozvojem oboru a odvětví a nejnovějšími vědeckými poznatky.

(3) Formy celoživotního vzdělávání jsou zejména samostatné studium odborné literatury, účast na kurzech, školicích akcích, seminářích, odborných a vědeckých

konferencích a kongresech v České republice a v zahraničí, účast na odborně vědeckých aktivitách, publikační a pedagogická činnost a vědecko-výzkumná činnost vztahující se k odbornosti znalce nebo tlumočnicka.

(4) Celoživotní vzdělávání organizují a pořádají zejména ministerstvo, veřejnoprávní ústavy podle § 21, vysoké školy, profesní sdružení nebo zájmová sdružení sdružující znalce nebo tlumočnicky.

§ 15b

Průkaz odbornosti

(1) Průkaz odbornosti je dokument, který obsahuje průběžné záznamy o účasti znalce nebo tlumočnicka na akcích organizovaných a pořádaných v rámci celoživotního vzdělávání.

(2) Záznamy do průkazu odbornosti o účasti na akcích organizovaných a pořádaných v rámci celoživotního vzdělávání provádějí jejich pořadatelé, případně i sám znalec nebo tlumočnick; v takovém případě je však znalec nebo tlumočnick povinen účast na akci na požádání předsedy krajského soudu prokázat.

(3) Průkaz odbornosti vydá znalci nebo tlumočnickovi předseda krajského soudu.

(4) Průkaz odbornosti je znalec nebo tlumočnick povinen předkládat předsedovi krajského soudu ke kontrole vždy společně se znaleckým nebo tlumočnickým deníkem předkládaným podle § 15.

(5) Záznamy o účasti na akcích organizovaných a pořádaných v rámci celoživotního vzdělávání zaznamená předseda krajského soudu do seznamu podle § 7 odst. 2 písm. l) nejpozději do 15 pracovních dnů ode dne předložení průkazu odbornosti ke kontrole.

§ 15c

Uchovávání písemných znaleckých a tlumočnických úkonů a znaleckých a tlumočnických deníků

Znalci a tlumočnicki jsou povinni písemné znalecké a tlumočnické úkony uchovávat nejméně po dobu 10 let od provedení úkonu a znalecké a tlumočnické deníky uchovávat po celou dobu výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti a nejméně po dobu 10 let ode dne vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu.“.

28. V § 16 odst. 1 se za slova „ministra spravedlnosti“ vkládají slova „a předsedy krajského soudu tehdy, pokud byl ministrem spravedlnosti pověřen ke jmenování znalců nebo tlumočnicků,“, za slovo „znalecké“ se vkládají slova „a tlumočnické“, za slova „ministr spravedlnosti“ se vkládají slova „nebo předseda krajského soudu“ a na konci textu se doplňují slova „a tlumočnicků, případně zástupců odborné veřejnosti“.

29. V § 16 odst. 2 se za slova „pro znalecké“ vkládají slova „a tlumočnické“, za slovo „znalců“ se vkládají slova „a tlumočnicků“ a slova „stanovit odborné předpoklady nutné pro jmenování znalcem,“ se zrušují.

30. V § 16 se doplňují odstavce 3 a 4, které znějí:

„(3) Sborům pro znalecké a tlumočnické otázky předsedá a jejich zasedání řídí ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu nebo jimi pověřená osoba.

(4) Členové sborů pro znalecké a tlumočnické otázky mají nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s výkonem funkce člena sboru pro znalecké a tlumočnické otázky; mohou jim být poskytovány i odměny ve výši stanovené ministerstvem.“.

31. V § 17 odst. 1 se za slovo „překladu“ vkládají slova „pro orgán veřejné moci“, slova „podle stanovených sazeb“ se nahrazují slovy „ve výši stanovené prováděcím právním předpisem“ a na konci odstavce 1 se doplňuje věta „Jinak se odměna stanovuje na základě smlouvy.“.

32. V § 17 odst. 2 se věta první zrušuje, za slovo „Odměna“ ve druhé větě se vkládají slova „podle odstavce 1 věty první“ a slova „,jestliže úkon nebyl proveden řádně nebo ve stanovené lhůtě“ se nahrazují slovy „nebo zvýšit v případech stanovených prováděcím právním předpisem“.

33. V § 18 odst. 1 se slovo „úhradu“ nahrazuje slovem „náhradu“ .

34. V § 18 odst. 2 se věta první zrušuje a slova „státní orgán“ se nahrazují slovy „orgán veřejné moci“.

35. V § 18 se odstavec 3 zrušuje.

36. V § 19 odst. 1 se slovo „Její“ nahrazuje slovy „V případě podání posudku (provedení překladu) pro orgán veřejné moci jejich“.

37. V § 19 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

38. § 20 včetně nadpisu zní:

„§ 20

Pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka

(1) Předseda krajského soudu rozhodne o pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka, pokud

- a) bylo proti znalci nebo tlumočnickovi zahájeno trestní řízení pro úmyslný trestný čin; toto pozastavení končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se toto trestní řízení končí,
- b) bylo zahájeno řízení o způsobilosti znalce nebo tlumočnicka k právním úkonům; toto pozastavení končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se řízení o způsobilosti znalce nebo tlumočnicka k právním úkonům končí,
- c) znalec vykonává znaleckou činnost jako společník, statutární orgán nebo jako člen statutárního, řídicího, dozorcího nebo kontrolního orgánu ústavu zapsaného v seznamu ústavů a to na dobu, po kterou tuto činnost vykonává, nebo
- d) znalci nebo tlumočnickovi byla pravomocným rozhodnutím uložena povinnost zúčastnit se ověření odborné způsobilosti; toto pozastavení končí dnem, kdy znalec nebo tlumočnick při ověřování odborné způsobilosti uspěl, v případě, že znalec nebo tlumočnick při ověřování odborné způsobilosti neuspěl, dnem nabytí právní moci rozhodnutí o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu.

(2) Předseda krajského soudu může rozhodnout o pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočníka, pokud o to znalec nebo tlumočnick sám požádá

- a) z důvodu, že vykonává znaleckou činnost v ústavu zapsaném v seznamu ústavů, a to na dobu, po kterou tuto činnost vykonává nebo
- b) z jiných vážných důvodů, které doloží, a to na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 4 let.

(3) K rozhodnutí podle odstavce 1 a 2 si předseda krajského soudu může vyžádat vyjádření svého poradního orgánu podle § 16, stanovisko profesních sdružení nebo zájmových sdružení sdružujících znalce nebo tlumočnicky.

(4) Odvolání proti rozhodnutí vydanému podle odstavce 1 nemá odkladný účinek.

(5) Po dobu pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka, nesmí znalec nebo tlumočnick vykonávat samostatnou znaleckou nebo tlumočnickou činnost. Pozastavením práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka však není dotčena povinnost dokončit již rozpracované úkony, pokud to není v rozporu s důvodem pozastavení činnosti.

(6) Pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka a ukončení pozastavení tohoto práva podle odstavce 1 a 2 zaznamená předseda krajského soudu v seznamu bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co se rozhodnutí o pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka stalo vykonatelným nebo kdy se dozvěděl o ukončení pozastavení tohoto práva.“.

39. Za § 20 se vkládají nové § 20a až 20d, které včetně nadpisů znějí:

„§ 20a

Zánik práva vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost

(1) Právo vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost zaniká vyškrtnutím znalce nebo tlumočnicka ze seznamu,

- a) nastane-li některá ze skutečností uvedených v § 20b, nebo
- b) rozhodne-li o tom předseda krajského soudu v případech uvedených v § 20c; v těchto případech je znalec nebo tlumočnick vyškrtnut ze seznamu ke dni nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

(2) Vyškrtnutím znalce nebo tlumočnicka ze seznamu zároveň pozbývá platnosti jmenovací dekret znalce nebo tlumočnicka.

§ 20b

(1) Ten, kdo

- a) zemřel, je vyškrtnut ze seznamu ke dni úmrtí,
- b) byl prohlášen za mrtvého, je vyškrtnut ze seznamu ke dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého,
- c) byl zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo ten, jehož způsobilost k právním úkonům byla omezena, je vyškrtnut ze seznamu ke dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl způsobilosti k právním úkonům zbaven nebo kterým byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena,

- d) byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin nebo ten, kdo byl pravomocně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody za trestný čin spáchaný z nedbalosti, je vyškrtnut ze seznamu ke dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl odsouzen,
- e) podal předsedovi krajského soudu písemnou žádost o vyškrtnutí ze seznamu, opatřenou úředně ověřeným podpisem, je vyškrtnut ze seznamu uplynutím kalendářního měsíce, ve kterém byla žádost o vyškrtnutí ze seznamu předsedovi krajského soudu doručena; úřední ověření podpisu se nevyžaduje, pokud znalec nebo tlumočnick doručí žádost o vyškrtnutí ze seznamu osobně předsedovi krajského soudu nebo jím pověřené osobě a tuto žádost před ním podepíše.

(2) Vyškrtnutí ze seznamu podle odstavce 1 zaznamená předseda krajského soudu v seznamu bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co se o skutečnosti uvedené v odstavci 1 dozvěděl. O záznamu předseda krajského soudu písemně vyrozumí toho, jehož se záznam týká, jde-li o důvod vyškrtnutí uvedený v odstavci 1 písm. d) a e); v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) předseda krajského soudu písemně vyrozumí o záznamu osoby žijící v den smrti znalce nebo tlumočnicka ve společné domácnosti a v případě uvedeném v odstavci 1 písm. c) opatrovníka.

§ 20c

(1) Předseda krajského soudu rozhodne, po vyjádření svého poradního orgánu podle § 16, o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu, pokud se dodatečně zjistí, že znalec nebo tlumočnick nesplňuje některou z podmínek, za kterých byl jmenován. K tomuto rozhodnutí si předseda krajského soudu může též vyžádat stanovisko profesních sdružení nebo zájmových sdružení sdružujících znalce nebo tlumočnicky.

(2) Předseda krajského soudu rozhodne o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu, pokud

- a) znalec nebo tlumočnick vykonával činnost podle tohoto zákona bez pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu této činnosti nebo
- b) znalec nebo tlumočnick při ověřování odborné způsobilosti podle § 25e ani opakovaně neuspěl nebo pokud se znalec nebo tlumočnick bez omluvy a bez vážného důvodu k ověření odborné způsobilosti nebo k opakovanému ověření odborné způsobilosti nedostavil.

(3) Předseda krajského soudu může rozhodnout o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu, pokud

- a) pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu činnosti nevzniklo do 3 měsíců od zápisu znalce nebo tlumočnicka do seznamu,
- b) pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu činnosti zaniklo a nebylo obnoveno do 3 měsíců, nebo
- c) znalec nebo tlumočnick více než 2 roky nemůže pro zdravotní nebo jiné závažné důvody řádně vykonávat svoji činnost a nemá pozastavené právo vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka podle § 20, nebo pokud tyto zdravotní nebo jiné závažné důvody trvají i po ukončení pozastavení tohoto práva.

(4) Předseda krajského soudu může rozhodnout, po vyjádření svého poradního orgánu podle § 16, o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu, pokud znalci nebo tlumočnickovi byla za poslední 3 roky opakovaně uložena sankce za přestupek, za který lze dle tohoto

zákona uložit pokutu s horní hranicí sazby 50 000 Kč nebo mu byla uložena sankce za přešůpek, za který lze dle tohoto zákona uložit pokutu s horní hranicí sazby 100 000 Kč; zahájít řízení o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu lze do 1 roku ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla tato sankce uložena.

(5) K rozhodnutí podle odstavce 3 a 4 si předseda krajského soudu může vyžádat i stanovisko profesních sdružení nebo zájmových sdružení sdružujících znalce nebo tlumočnický.

(6) Vyškrtnutí ze seznamu zaznamená předseda krajského soudu bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co rozhodnutí nabylo právní moci.

§ 20d

Stížnosti na znalce a tlumočnický

(1) U znaleckých posudků nebo tlumočnických úkonů zadaných orgány veřejné moci mohou tyto orgány nebo účastníci řízení podávat předsedovi krajského soudu stížnosti na znalce nebo tlumočnický v případě podezření na porušení povinností znalce nebo tlumočnicka podle tohoto zákona v souvislosti se zadaným znaleckým posudkem nebo tlumočnickým úkonem. Stížností však nelze napadnout správnost znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu. V případě podezření na porušení povinností znalce nebo tlumočnicka při vypracování znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu může předseda krajského soudu provést šetření i z vlastního podnětu nebo na základě podnětu fyzických nebo právnických osob.

(2) Předseda krajského soudu stížnost do 20 pracovních dnů prošetří a o výsledku šetření stěžovatele do 15 pracovních dnů od jeho skončení vyrozumí.

(3) Předseda krajského soudu je oprávněn si za tím účelem vyžádat stanovisko svého poradního orgánu podle § 16, profesního sdružení nebo zájmového sdružení sdružujícího znalce nebo tlumočnický a požadovat součinnost jiných orgánů veřejné moci.

(4) Znalec nebo tlumočnický má právo vyjádřit se k obsahu stížnosti a uvést skutečnosti na svou obranu a pokud je ve věci stížnosti konáno ústní jednání, zúčastnit se projednávání stížnosti.

(5) V případě zjištění porušení povinností stanovené tímto zákonem znalcem nebo tlumočnickem předseda krajského soudu podá ministerstvu podnět na zahájení správního řízení o přešůpku znalce nebo tlumočnicka.“

40. § 21 včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 6 a 7 zní:

„§ 21

Obecná ustanovení

(1) Za ústavy oprávněné vykonávat znaleckou činnost podle tohoto zákona se považují

- a) veřejnoprávní subjekty, a to zejména vědecké ústavy⁶⁾, vysoké školy a veřejné výzkumné instituce⁷⁾, vykonávající vědecko-výzkumnou činnost v příslušném oboru a zapsané ministerstvem v seznamu ústavů (dále jen „veřejnoprávní ústav“),
- b) ostatní právnícké osoby zapsané na jejich návrh ministerstvem v seznamu ústavů podle § 21a (dále jen „soukromoprávní ústav“).

(2) Soukromoprávní ústav musí být po celou dobu výkonu znalecké činnosti pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem znalecké činnosti, s limitem pojistného plnění na každou pojistnou událost nejméně ve výši 10 000 000 Kč. Soukromoprávní ústav je povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem znalecké činnosti nejpozději do 3 měsíců od zápisu do seznamu ústavů. Kopii této smlouvy je soukromoprávní ústav povinen do 15 pracovních dnů ode dne jejího uzavření předložit ministerstvu. Na veřejnoprávní ústav se povinnost pojištění nevztahuje.

(3) Znalec, který vykonává znaleckou činnost jako společník, statutární orgán nebo jako člen statutárního, řídicího, dozorčího nebo kontrolního orgánu ústavu zapsaného v seznamu ústavů je povinen požádat předsedu krajského soudu o pozastavení práva vykonávat činnost znalce a to nejpozději do 30 kalendářních dnů ode dne zahájení této činnosti.

⁶⁾ Například zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky, ve znění zákona č. 220/2000 Sb. a zákona č. 342/2005 Sb.

⁷⁾ Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů.“

41. Za § 21 se vkládají nové § 21a až 21c, které včetně nadpisů znějí:

„§ 21a

(1) Ministerstvo může rozhodnout o zápisu právnické osoby jako soukromoprávního ústavu do seznamu ústavů, pokud

- a) je specializovaná na výkon znalecké činnosti v oboru a odvětví, které je předmětem návrhu na zápis,
- b) alespoň tři její společníci, členové nebo zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou, kteří vykonávají znaleckou činnost v ústavu, jsou znalci zapsanými v příslušném oboru a odvětví a nejsou společníky, členy nebo zaměstnanci jiného ústavu; tato podmínka platí pro každý obor a odvětví, které je předmětem návrhu na zápis,
- c) určila osobu nebo osoby odpovědné za výkon znalecké činnosti pro každý obor a odvětví, které je předmětem návrhu na zápis; tyto osoby musí být zapsané v seznamu jako znalci v příslušném oboru a odvětví a zároveň musí být společníkem, členem nebo zaměstnancem společnosti v pracovním poměru na dobu neurčitou,
- d) má odpovídající materiální a personální vybavení pro výkon znalecké činnosti,
- e) nebyla v posledních 3 letech vyškrtuta ze seznamu ústavů podle § 21c odst. 3 nebo 4,
- f) základní kapitál společnosti je tvořen akciemi vydanými na jméno, jde-li o akciovou společnost.

(2) Změnu kteréhokoliv z údajů uvedeného v odstavci 1 je soukromoprávní ústav povinen bez zbytečného odkladu oznámit ministerstvu; k oznámení musí být připojen doklad nebo kopie dokladu prokazující změnu příslušného údaje, pokud takový doklad existuje.

§ 21b
Seznam ústavů

(1) Seznam ústavů je veden a spravován ministerstvem jako veřejný, elektronický registr s dálkovým přístupem. Seznam je členěn na oddíl pro zápis veřejnoprávních ústavů a na oddíl pro zápis soukromoprávních ústavů. Oba oddíly jsou dále členěny podle oborů a odvětví, s případným uvedením zvláštních specializací, a v rámci oborů a odvětví rovněž podle krajů podle sídla ústavu.

(2) Do seznamu ústavů se zapisují tyto údaje

- a) název, sídlo a identifikační číslo ústavu,
- b) pokud je ústav zřízen státem nebo územním samosprávným celkem, označení a sídlo organizační složky státu vykonávající funkci zřizovatele nebo, je-li zřizovatelem územní samosprávný celek, jeho název a identifikační číslo,
- c) jméno a příjmení osoby pověřené řízením ústavu a den udělení tohoto pověření,
- d) jméno a příjmení osob odpovědných za výkon znalecké činnosti v ústavu včetně uvedení oborů a odvětví, v nichž za výkon znalecké činnosti odpovídají,
- e) předmět hlavní činnosti,
- f) předmět další nebo jiné činnosti, byla-li stanovena ve zřizovací listině,
- g) datum zápisu do seznamu,
- h) číslo pojistné smlouvy pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s vykonáváním znalecké činnosti a název a sídlo pojistitele,
- i) kontaktní údaje, včetně e-mailové adresy.

(3) Změnu kteréhokoliv z údajů uvedeného v odstavci 2 je ústav povinen bez zbytečného odkladu oznámit ministerstvu; k oznámení musí být připojen doklad nebo kopie dokladu prokazující změnu příslušného údaje, pokud takový doklad existuje. Změny údajů je ministerstvo povinno bezodkladně, nejpozději však do 15 pracovních dnů od doby, kdy se o nich dozvědělo, uveřejnit v seznamu ústavů.

§ 21c
Zánik oprávnění ústavu vykonávat znaleckou činnost

(1) Oprávnění ústavu vykonávat znaleckou činnost zaniká vyškrtnutím ze seznamu ústavů, pokud

- a) dojde k zániku ústavu; v těchto případech je ústav vyškrtnut ze seznamu ústavů ke dni jeho zániku,
- b) ústav o to písemně požádá podle odstavce 2, nebo
- c) o tom rozhodne ministerstvo podle odstavce 3 nebo 4; v těchto případech je ústav vyškrtnut ze seznamu ústavů ke dni nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

(2) Pokud ústav písemně požádá ministerstvo o vyškrtnutí ze seznamu ústavů, ministerstvo jej vyškrtne k poslednímu dni kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém mu byla žádost doručena.

(3) Ministerstvo rozhodne o vyškrtnutí soukromoprávního ústavu ze seznamu ústavů, pokud

- a) zjistí, že ústav nesplňuje některou z podmínek uvedených v § 21a odst. 1, nebo
- b) ústav vykonával znaleckou činnost bez pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu této činnosti.

- (4) Ministerstvo může rozhodnout o vyškrtnutí ústavu ze seznamu ústavů, pokud
- a) pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu činnosti nevzniklo do 3 měsíců od zápisu do seznamu ústavů,
 - b) pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu činnosti zaniklo a nebylo obnoveno do 3 měsíců, nebo
 - c) ústavu byla za poslední 3 roky opakovaně uložena sankce za správní delikt, za který lze dle tohoto zákona uložit pokutu s horní hranicí sazby 500 000 Kč nebo mu byla uložena sankce za správní delikt, za který lze dle tohoto zákona uložit pokutu s horní hranicí sazby 1 000 000 Kč; zahájit řízení o vyškrtnutí ústavu ze seznamu ústavů lze do 1 roku ode dne uložení této sankce.

(5) Vyškrtnutí ze seznamu ústavů zaznamená ministerstvo bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co rozhodnutí o vyškrtnutí nabylo právní moci nebo co se o skutečnosti uvedené v odstavci 1 písm. a) dozvědělo.“.

42. V § 22 odst. 1 se slova „posudek připravoval“ nahrazují slovy „je odpovědný za zpracování posudku“, slova „státním orgánem“ se nahrazují slovy „orgánem veřejné moci“ a na konci textu odstavce 1 se doplňují slova „;touto osobou může být pouze osoba uvedená v § 21b odst. 2 písm. d)“.

43. V § 22 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Na znalce, který vykonává znaleckou činnost v ústavu, se vztahuje povinnost celoživotního vzdělávání podle § 15a a může mu být za podmínek uvedených v § 25e uložena povinnost zúčastnit se ověření odborné způsobilosti i v případě, že má znalec pozastavené právo vykonávat činnost znalce podle § 20. Za plnění povinnosti celoživotního vzdělávání odpovídá v těchto případech ústav.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

44. V § 22 se na konci textu odstavce 4 (stávající odstavec 3) doplňují slova „, pokud není v tomto oddíle stanoveno jinak“.

45. § 23 zní:

„§ 23

Ústav má za podání posudku právo na odměnu a náhradu nákladů; při podání posudku pro orgán veřejné moci ve výši stanovené prováděcím právním předpisem; pro třetí osoby ve výši stanovené smlouvou.“.

46. V § 24 odst. 1 se slova „Státní orgán“ nahrazují slovy „Orgán veřejné moci“ a za slovo „může“ se vkládají slova „ve výjimečných a odůvodněných případech“.

47. V § 24 odst. 1 písm. c) se slova „nebo náklady“ zrušují.

48. V § 24 se odstavec 3 zrušuje.

49. Za § 25 se vkládá nový § 25a, který zní:

„§ 25a

Ustanovení § 24 odst. 1 a § 25 se použijí obdobně i při vyžadování znaleckého posudku od právnických osob, které nejsou zapsány do seznamu ústavů.“

50. Za oddíl IV se vkládají nové oddíly V a VI, které včetně nadpisů znějí:

„Oddíl V
Správní delikty

§ 25b

(1) Znalec nebo tlumočník se dopustí přestupku tím, že

- a) neoznámí změnu údaje podle § 7 odst. 5,
- b) vykonal pro orgány veřejné moci znaleckou nebo tlumočnickou činnost se zjevnými vadami podle § 8,
- c) opakovaně nevykonal pro orgány veřejné moci znaleckou nebo tlumočnickou činnost ve stanovené lhůtě podle § 8,
- d) nepředloží kopii smlouvy podle § 9 odst. 2,
- e) vykonává svoji činnost v rozporu s § 10,
- f) poruší povinnost zachovávat mlčenlivost podle § 10a nebo o této povinnosti nepoučí další osoby, které se podílely na znalecké nebo tlumočnické činnosti,
- g) v rozporu s § 11 odst. 2 podal znalecký posudek nebo provedl tlumočnický úkon ve věci, z níž byl jako znalec nebo tlumočník vyloučen,
- h) neodepře podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnického úkonu podle § 11 odst. 5,
- i) v rozporu s § 13 odst. 1 použije pečeť mimo výkon činností znalce nebo tlumočníka,
- j) odmítne orgánu veřejné moci podat posudek nebo provést tlumočnický úkon, ačkoliv se nejedná o žádný z případů uvedených v § 11,
- k) nepředloží znalecký nebo tlumočnický deník k provedení kontroly podle § 15,
- l) v rozporu s § 15 nevede znalecký nebo tlumočnický deník nebo ho nevede řádně,
- m) nepředloží ke kontrole průkaz odbornosti podle § 15b odst. 4,
- n) neuchovává písemné znalecké nebo tlumočnické úkony nebo znalecké nebo tlumočnické deníky podle § 15c,
- o) v rozporu s § 20 odst. 5 vykonává činnost znalce nebo tlumočníka v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, nebo
- p) nepožádá o pozastavení práva vykonávat činnost znalce podle § 21 odst. 3.

(2) Ústav se dopustí správního deliktu tím, že

- a) neoznámí změnu údaje podle § 21b odst. 3,
- b) vykonal pro orgány veřejné moci znaleckou činnost se zjevnými vadami podle § 8,
- c) opakovaně nevykonal pro orgány veřejné moci znaleckou činnost ve stanovené lhůtě podle § 8,
- d) vykonává svoji činnost v rozporu s § 10,
- e) v rozporu s § 11 odst. 2 podal znalecký posudek ve věci, z níž byl vyloučen,
- f) nepředloží kopii smlouvy podle § 21 odst. 2,
- g) nepoučí osoby, které se podílely na znalecké činnosti o povinnosti zachovávat mlčenlivost podle § 10a,
- h) odmítne orgánu veřejné moci podat posudek, ačkoliv se nejedná o žádný z případů uvedených v § 11,

- i) nepředloží znalecký deník k provedení kontroly podle § 15,
- j) v rozporu s § 15 nevede znalecký deník nebo ho nevede řádně,
- k) nepředloží ke kontrole průkaz odbornosti znalce vykonávajícího znaleckou činnost v ústavu podle § 15b odst. 4, nebo
- l) neuchovává písemné znalecké úkony nebo znalecké deníky podle § 15c.

(3) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a), c), d), k), m) a p) lze uložit pokutu do 50 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. b), e), f), g), h), i), j), l), n) a o) pokutu do 100 000 Kč.

(4) Za správní delikt podle odstavce 2 písm. a), c), f), i) a k) se uloží pokuta do 500 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 2 písm. b), d), e), g), h), j) a l) pokuta do 1 000 000 Kč.

§ 25c

(1) Právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnícké osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost za správní delikt právníckých osob zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává ministerstvo.

(5) Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci.

§ 25d

Ve věcech správních deliktů je k řízení o žalobě místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu má žalobce sídlo, jde-li o právníckou osobu, nebo jde-li o fyzickou osobu, bydliště, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje.

Oddíl VI

Ověřování odborné způsobilosti znalců a tlumočnicků

§ 25e

(1) Předseda krajského soudu může uložit znalci nebo tlumočnickovi povinnost zúčastnit se ověření odborné způsobilosti v případě, že vyjdou najevo skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že znalec nebo tlumočnick pozbyl částečně nebo zcela odbornou způsobilost.

(2) Ověřování odborné způsobilosti zajišťuje ministerstvo nebo jím pověřený veřejnoprávní subjekt (dále jen „organizátor zkoušky“).

(3) Organizátor zkoušky zašle znalci nebo tlumočnickovi písemnou pozvánku na ověření odborné způsobilosti nejpozději 3 měsíce před termínem konání ověření odborné způsobilosti, ve které uvede způsob, den, místo a čas konání zkoušky. Součástí této pozvánky je i soubor zkušebních otázek a seznam odborné literatury nebo odkaz na internetové stránky ministerstva, kde jsou tyto podklady zveřejněny.

(4) Znalec nebo tlumočnick, který při ověřování odborné způsobilosti uspěl, do 15 pracovních dnů ode dne konání odborné způsobilosti obdrží od ministerstva osvědčení. Znalec nebo tlumočnick, který při ověřování odborné způsobilosti neuspěl, je o této skutečnosti organizátorem zkoušky neprodleně informován.

(5) Znalec nebo tlumočnick, který při ověřování odborné způsobilosti neuspěl, je pozván na opakované ověření odborné způsobilosti nejdříve po uplynutí doby 3 měsíců ode dne konání ověření odborné způsobilosti, u které neuspěl. Organizátor zkoušky zašle znalci nebo tlumočnickovi na opakované ověření odborné způsobilosti písemnou pozvánku podle odstavce 3. Ověření odborné způsobilosti může znalec nebo tlumočnick opakovat pouze jednou.

(6) Ministerstvo vede evidenci o osvědčeních vydaných podle odstavce 4.

§ 25f

Řízení o námitkách

Jestliže znalec nebo tlumočnick při ověřování odborné způsobilosti neuspěl, má právo podat do 15 pracovních dnů ode dne doručení oznámení této skutečnosti námitky proti postupu organizátora zkoušky; námitky se podávají organizátoru zkoušky. Organizátor zkoušky námitkám vyhoví nebo je předá k rozhodnutí ministerstvu a pokud je ministerstvo organizátorem zkoušky, ministromi spravedlnosti. Ministerstvo nebo ministr spravedlnosti o námitkách rozhodne ve lhůtě 30 kalendářních dnů od jejich doručení, a to tak, že potvrdí hodnocení organizátora zkoušky nebo, vydal-li organizátor zkoušky nesprávné hodnocení, změní je nebo zruší a případně pozve znalce nebo tlumočnicka k opakovanému ověření odborné způsobilosti; v tomto případě se nejedná o opakované ověření odborné způsobilosti podle § 25e odst. 5.“.

Dosavadní oddíl V se označuje jako oddíl VII.

51. V oddílu VII (stávající oddíl V) se vkládá nový § 25g, který zní:

„§ 25g

Ke jmenování znalce nebo tlumočnicka podle § 3 odst. 1 je místně příslušný předseda krajského soudu, v jehož obvodu má osoba, navržená na jmenování, trvalý pobyt, pokud se vyžaduje, jinak místo výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti. Pokud si provedení některého úkonu nevyhradil ministr spravedlnosti, je ke všem dalším úkonům podle tohoto zákona ve vztahu ke jmenovaným znalcům a tlumočnickům místně příslušný předseda krajského soudu, v jehož obvodu má znalec nebo tlumočnick trvalý pobyt, pokud se vyžaduje, jinak místo výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti.“.

Čl. II Přechodná ustanovení

1. Byl-li znalec nebo tlumočnick ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona jmenován, ale nebyl dosud zapsán do seznamu znalců a tlumočnicků, použije se na jeho zápis dosavadních právních předpisů. Body 2 až 6 platí obdobně.
2. Znalci a tlumočnicki jmenovaní ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona a zapsaní do seznamu znalců a tlumočnicků podle dosavadních právních předpisů se považují za znalce a tlumočnicki podle tohoto zákona.
3. Seznamy znalců a tlumočnicků vedené podle dosavadních právních předpisů zaniknou uplynutím 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Oprávnění znalců a tlumočnicků, zapsaných do těchto seznamů, k výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti v této lhůtě zaniká, pokud znalci nebo tlumočnicki nebyli zapsaní do seznamu znalců a tlumočnicků podle tohoto zákona podle bodu 4 nebo 5.
4. Znalce zapsané do seznamů znalců a tlumočnicků podle dosavadních právních předpisů zapíše ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu do seznamu znalců a tlumočnicků podle tohoto zákona nejpozději do 2 let od nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud znalec splňuje podmínky uvedené v § 4 odst. 1 písm. a) až c) a v této lhůtě doloží údaje zapisované do seznamu podle § 7 odst. 2 písm. a) až k).
5. Tlumočnicki zapsané do seznamů znalců a tlumočnicků podle dosavadních právních předpisů zapíše ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu do seznamu znalců a tlumočnicků podle tohoto zákona nejpozději do 2 let od nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud tlumočnick splňuje podmínky uvedené v § 4a odst. 1 písm. a) až c) a v této lhůtě prokáže splnění ostatních podmínek uvedených v § 4a tohoto zákona a doloží údaje zapisované do seznamu podle § 7 odst. 2 písm. a) až k).
6. Znalci a tlumočnicki zapsaní do seznamu znalců a tlumočnicků podle dosavadních právních předpisů a ústavy zapsané do seznamu ústavů podle dosavadních právních předpisů, jsou povinni uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem znalecké nebo tlumočnické činnosti nejpozději do 1 roku od nabytí účinnosti tohoto zákona.
7. Soukromoprávní ústavy zapsané do seznamu ústavů podle dosavadních právních předpisů, se považují za ústavy oprávněné vykonávat znaleckou činnost podle tohoto zákona, pokud do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona prokáží splnění podmínek uvedených v § 21a odst. 1 a doloží údaje zapisované do seznamu ústavů podle § 21b odst. 2; v opačném případě je ministerstvo ze seznamu ústavů vyškrtne.
8. Veřejnoprávní ústavy zapsané do seznamu ústavů podle dosavadních právních předpisů, se považují za ústavy oprávněné vykonávat znaleckou činnost podle tohoto zákona.

Čl. III Zmocnění k vyhlášení úplného znění zákona

Předseda vlády se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásil úplné znění zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnickích, jak vyplývá z pozdějších zákonů.

Čl. IV Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2010.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

a) Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad

I. Důvod předložení

Hodnocení dopadů regulace je předkládáno v souladu s Plánem legislativních prací vlády na rok 2008.

Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo, rizik spojených s nečinností

Identifikace problému

Navrhovanou právní úpravou by měly být odstraněny nedostatky platné právní úpravy v oblasti činnosti znalců a tlumočnicků, pramenící zejména z doby přijetí této právní úpravy (1967). Navrhuje se zpřesnit a rozšířit předpoklady pro jmenování znalcem a tlumočnickem, více precizovat podmínky výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, stanovit přesnější podmínky pro vyškrtnutí znalce (tlumočnicka) ze seznamu a současných devět seznamů znalců a tlumočnicků (8 vedených krajskými soudy a jeden ústřední) nahradit jedním přehledným seznamem vedeným a spravovaným Ministerstvem spravedlnosti jako elektronický registr s dálkovým přístupem. Řádný výkon činnosti soudních znalců a tlumočnicků má zásadní význam zejména ve sporech, které zpravidla vyžadují zpracování znaleckého posudku (např. spory týkající se nemovitostí nebo obchodní spory). Při podání nikoli řádného znaleckého posudku může docházet jak k prodlužování řízení, tak i k případným újmám účastníků řízení. Proto se jeví nutné vypracování takového zákona o znalcích a tlumočnících, který zajistí transparentnější způsob evidence znalců, způsoby kontroly jejich odborné erudice a dohledu nad samotným výkonem jejich činnosti.

Současná právní úprava

Platná právní úprava znalecké a tlumočnické činnosti je obsažena především v zákoně č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZT“). Zákon upravuje jmenování a odvolávání znalců a tlumočnicků, výkon znalecké a tlumočnické činnosti, odměňování a náhradu nákladů znalců a tlumočnicků, znaleckou činnost ústavů, jakož i působení znalců a tlumočnicků nezapsaných do seznamu znalců a tlumočnicků.

Navrhovaná právní úprava se má dotknout zákona o znalcích a tlumočnících v úpravě:

1. předmětu právní úpravy;
2. jmenování znalcem/tlumočnickem (kdo je jmenuje, předpoklady jmenování, procesní úprava jmenování, návrhy na jmenování);
3. vedení seznamu znalců/tlumočnicků;
4. výkonu znalecké/tlumočnické činnosti (způsob výkonu činnosti, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu činnosti, povinnost kontinuálního vzdělávání);
5. pozastavení a zániku práva vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost (rozhodovací subjekt, procesní úprava);
6. poradních, popř. výkonných orgánů zřízených zákonem.

Podrobnosti o řízení znalecké a tlumočnické činnosti, o výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, o odměňování ústavů, a o odměnách za znalecké posudky a tlumočnické úkony a náhradách nákladů v souvislosti s nimi stanoví vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět právní úpravy

Podle ustanovení § 1 ZZT je účelem zákona zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací. Zákon se nevztahuje na podávání posudků, které je upraveno jinými předpisy, a na podávání posudků a provádění tlumočnických úkonů, které neslouží potřebám řízení před státními orgány ani nejsou v souvislosti s právními úkony občanů a organizací; zejména se nevztahuje na expertizní činnost související s plněním výrobních úkolů organizací a na tlumočnickou činnost v rámci mezinárodního styku a cestovního ruchu.

Jmenování znalcem/tlumočníkem

Znalce/tlumočníky jmenuje pro jednotlivé obory/jazyky ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž je ministrem spravedlnosti k tomu pověřen. Bližší rozdělení znalců a tlumočníků na ty, které jmenuje ministr spravedlnosti a na ty, které jmenuje předseda krajského soudu, upravuje prováděcí vyhláška č. 37/1967 Sb.

Jmenovat znalcem/tlumočníkem lze toho, kdo:

- a) je českým (dle textu zákona československým) státním občanem (v odůvodněných případech může ministr spravedlnosti tuto podmínku prominout);
- b) má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru/jazyka, v němž má jako znalec/tlumočnick působit, především toho, kdo absolvoval speciální výuku pro znaleckou/tlumočnickou činnost, jde-li o jmenování pro obor/jazyk, v němž je taková výuka zavedena;
- c) má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že znaleckou/tlumočnickou činnost může řádně vykonávat;
- d) se jmenováním souhlasí.

Ke jmenování znalcem/tlumočníkem dojde na základě výběru mezi osobami, které splňují podmínky pro jmenování. Podle platné judikatury není na jmenování znalcem/tlumočníkem právní nárok a na jmenování se nevztahuje správní řád.

Návrhy na jmenování znalce/tlumočníka mohou podat státní orgány, vědecké instituce, vysoké školy, dále organizace, u nichž pracují osoby přicházející v úvahu, jakož i příslušné orgány společenských organizací, jestliže to vyplývá z úkolů těchto organizací. Znalcem/tlumočníkem může být jmenován též ten, kdo sám o jmenování požádá.

Vedení seznamu znalců/tlumočníků

Seznamy znalců a tlumočníků vedou krajské soudy, v jejichž obvodu má znalec/tlumočnick trvalé bydliště. Ústřední seznam znalců a tlumočníků vede ministerstvo spravedlnosti; seznam se zasílá krajským soudům. Seznamy znalců a tlumočníků jsou veřejně přístupné.

Výkon znalecké/tlumočnické činnosti

Znalec/tlumočník je povinen vykonávat svou činnost osobně. Jestliže to vyžaduje povaha věci, je znalec/tlumočník oprávněn přibrat konzultanta k posuzování zvláštních dílčích otázek; tuto okolnost spolu s důvody, které k ní vedly, musí uvést v posudku. Odpovědnost znalce/tlumočníka není dotčena ani v oné části posudku (překladu), o níž bylo konzultováno.

Platná legislativa neupravuje problematiku povinného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce/tlumočníka.

Platná legislativa neupravuje problematiku povinného kontinuálního vzdělávání znalců/tlumočníků.

Pozastavení a zánik práva vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost

Platná právní úprava neupravuje možnost pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočníka.

Orgán, který znalce/tlumočníka jmenoval, jej odvolá a zařídí jeho vyškrtnutí ze seznamu, jestliže

- a) se dodatečně ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jeho jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly,
- b) po jmenování nastaly skutečnosti, pro které znalec/tlumočník nemůže svou činnost trvale vykonávat,
- c) znalec/tlumočník přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti,
- d) organizace, u níž je znalec/tlumočník zaměstnán, prokáže, že mu znalecká/tlumočnická činnost brání v řádném výkonu povinností vyplývajících z pracovního poměru,
- e) znalec/tlumočník požádá o své odvolání.

Platná právní úprava neřeší výslovně procesní režim rozhodování o odvolání znalce/tlumočníka. Podle platné judikatury se pro účely rozhodování o odvolání znalce/tlumočníka použije správní řád. Možnost pozastavení výkonu činnosti znalce/tlumočníka není upravena vůbec.

Poradní, popř. výkonné orgány zřízené zákonem

V oborech, u nichž to odůvodňuje jejich povaha, se zřizují jako poradní orgány ministra spravedlnosti sbory pro znalecké otázky; jejich členy jmenuje ministr spravedlnosti z řad znalců. Úkolem sborů pro znalecké otázky je spolupůsobit při jmenování znalců, stanovit odborné předpoklady nutné pro jmenování znalcem, pečovat o zdokonalování zvláštní kvalifikace znalců, dávat podněty pro vědecký výzkum obecných otázek znalecké činnosti a vyjadřovat se k takovým otázkám z hlediska oboru, pro který jsou zřízeny.

Identifikace cílů, kterých má být dosaženo

Navrhovanou právní úpravou by měly být odstraněny nedostatky platné právní úpravy v oblasti činnosti znalců a tlumočníků, pramenící zejména z doby přijetí současné právní úpravy (1967). Navrhuje se zpřesnit a rozšířit předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočníkem, více precizovat podmínky výkonu znalecké/tlumočnické činnosti, stanovit přesnější podmínky pro vyškrtnutí znalce (tlumočníka) ze seznamu a současných

devět seznamů znalců a tlumočnicků (8 vedených krajskými soudy a jeden ústřední) nahradit jedním přehledným seznamem vedeným a spravovaným Ministerstvem spravedlnosti jako elektronický registr s dálkovým přístupem.

Identifikace rizik spojených s nečinností

Neodstranění nedostatků platné právní úpravy v oblasti činnosti znalců a tlumočnicků, kterými mj. je příliš obecné a vágní vymezení podmínek pro jmenování znalcem a tlumočnickem, zastaralé a nedostatečné precizování podmínek výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, neexistence způsobu kontroly jejich odborné erudice a dohledu nad samotným výkonem jejich činnosti, může mít vliv na kvalitu soudního i jiného rozhodování, které se opírá o znalecké posudky či tlumočnické úkony.

Konzultace

Ke zjištění stanovisek relevantních orgánů a institucí k navrhovaným změnám právní úpravy znalecké a tlumočnické činnosti byly o konzultaci k jednotlivým variantám navrhovaného řešení identifikovaných problémů požádány Komora soudních znalců ČR (dále jen „KSZ“), Komora soudních tlumočnicků ČR (dále jen „KST“), Česká advokátní komora (dále jen „ČAK“), Soudcovská unie ČR, Unie státních zástupců ČR, Jednota tlumočnicků a překladatelů (dále jen „JTP“), Asociace znalců a odhadců ČR, Ústav práva a právní vědy (dále jen „ÚPPV“), Asociace forenzních psychologů Čech, Moravy a Slezska (dále jen „AFP“), Odborový svaz justice (dále jen „OSJ“), Český helsinský výbor, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále jen „MŠMT“), odbor státního rozpočtu a odbor financování kapitol státního rozpočtu I. Ministerstva financí ČR (dále jen „MF“). Podařilo se získat vyjádření KSZ, ČAK, ÚPPV, MŠMT a MF, z AFP byla získána dvě stanoviska.

II. Návrh variant řešení

S ohledem na shora uvedené skutečnosti bylo vypracováno dále uvedené variantní řešení problémů.

II. 1. Předmět právní úpravy

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Rozšířit předmět právní úpravy i na činnost odhadců majetku vykonávanou podle živnostenského zákona.

VARIANTA III.:

Zúžit předmět právní úpravy pouze na znaleckou a tlumočnickou činnost vykonávanou před soudy a státními orgány v soudním a správním řízení, tj. pokud by znalec nebo tlumočnick chtěl vykonávat svoji činnost i v soukromoprávní sféře, musel by k tomu získat živnostenské oprávnění.

II. 2a: Kdo jmenuje znalce/tlumočníky

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Znalce/tlumočníky jmenuje pouze ministr spravedlnosti na návrh krajských soudů.

VARIANTA III.:

Znalce/tlumočníky jmenují pouze předsedové krajského soudu.

VARIANTA IV.:

Znalce/tlumočníky jmenuje jiný orgán (např. zákonem nově zřízená Asociace znalců a tlumočnicků).

VARIANTA V.:

Ministr jmenuje ústavy a předsedové krajských soudů jmenují znalce/tlumočníky – fyzické osoby.

II. 2b. Předpoklady jmenování znalcem/tlumočnickem

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Rozšířit a zpřesnit předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočnickem. Stanovit obecné předpoklady společné pro znalce i tlumočníky a odborné předpoklady konkretizované zvlášť pro znalce a zvlášť pro tlumočníky, upustit od požadavku státního občanství (možný konflikt s právem ES) a zavést prověření určitého právního (znaleckého) minima, a to formou absolvování příslušného kurzu.

II. 2c. Procesní úprava jmenování znalcem/tlumočnickem

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Na jmenování znalce/tlumočnicka se vztahuje správní řád a při splnění stanovených předpokladů je na jmenování právní nárok.

VARIANTA III.:

Na jmenování znalce/tlumočnicka se nevztahuje správní řád a při splnění stanovených předpokladů je na jmenování právní nárok.

II. 2d. Podávání návrhů na jmenování znalce/tlumočnicka

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Rozšířit okruh osob, které mohou podávat návrhy na jmenování znalce/tlumočnicka na jakoukoliv právnickou nebo fyzickou osobu včetně osoby, která žádá o jmenování.

VARIANTA III.:

Zúžit okruh osob, které mohou podávat návrhy na jmenování znalce/tlumočnicka.

II. 3. Vedení a správa seznamu znalců a tlumočnicků

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Zápis do Seznamu provádí ten, kdo jmenuje. Je veden jeden Seznam znalců a tlumočnicků, který je spravován ministerstvem spravedlnosti jako veřejný, elektronicky dostupný registr.

VARIANTA III.:

Seznamy znalců a tlumočnicků jsou vedeny a spravovány krajskými soudy.

II. 4a. Způsob výkonu znalecké/tlumočnické činnosti

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Znalec/tlumočnick vykonává svou činnost nestranně a nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

II. 4b. Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce/tlumočnicka

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Zavést povinnost pro znalce/tlumočnicky mít před zahájením činnosti uzavřenou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka. Výši minimálního pojištění stanoví Komora profesním předpisem.

VARIANTA III.:

Zavést povinnost pro znalce/tlumočnicky mít před zahájením činnosti uzavřenou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka. Výši minimálního pojištění stanoví zákon, popř. prováděcí právní předpis.

II. 4c. Povinnost celoživotního vzdělávání

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Celoživotní vzdělávání znalců/tlumočnicků bude zajišťovat pouze profesní sdružení znalců a tlumočnicků zřízené tímto zákonem.

VARIANTA III.:

Celoživotní vzdělávání znalců/tlumočnicků budou organizovat a pořádat zejména ministerstvo, veřejnoprávní znalecké ústavy, vysoké školy, profesní sdružení nebo zájmová sdružení sdružující znalce nebo tlumočnický.

II. 5a. Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Rozpracovat podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a o vyškrtnutí ze seznamu znalců/tlumočnicků bude rozhodovat nový orgán zřízený zákonem (expertní metodická rada MSp, expertní rada krajského soudu).

VARIANTA III.:

Rozpracovat a zpřesnit podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a o vyškrtnutí ze seznamu znalců/tlumočnicků bude rozhodovat předseda krajského soudu (pokud si rozhodování nevyhradí ministr).

II. 5b. Procesní úprava rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

VARIANTA I.:

Na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka se vztahuje správní řád.

VARIANTA II.:

Na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka se nevztahuje správní řád.

II. 6: Poradní, popř. výkonné orgány (útvary) zřízené zákonem

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Nezřizovat zákonem žádné poradní, popř. výkonné orgány (útvary).

VARIANTA III.:

Zřídít orgány, které by plnily funkci nejen poradní, ale měly by i určité pravomoci výkonné.

II. 8: Další náměty

Oslovené konzultující subjekty byly v rámci konzultací vyzvány, aby uvedly své případné další náměty na zkvalitnění právní úpravy znalecké a tlumočnické činnosti, a to nad rámec nabídnutých problémových okruhů. Rada z nich tuto možnost využila – viz. část III.

Dotčené subjekty

Dotčenými subjekty budou znalci, kterých je v současnosti cca 10 700 a tlumočníci, kterých je v současnosti cca 3 250. Dotčenými subjekty budou i ty subjekty, které jejich služeb využijí.

III. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Identifikace nákladů a přínosů

Osobami dotčenými navrženou regulací jsou soudní znalci a tlumočníci, dohromady cca 14 tis. osob. Pro ně navrhovaná regulace představuje na jednu stranu zpřísnění podmínek pro vykonávání činnosti soudních znalců a tlumočnicků a také zvýšení nákladů na získání a udržení práva vykonávat tuto činnost. Přínosem je pro ně větší právní jistota a předvídatelnost trvání práva vykonávat činnost soudních znalců a tlumočnicků.

Dotčenou stranou jsou rovněž předsedové soudů a ministr spravedlnosti. Ti získávají lepší kontrolu nad odbornou způsobilostí soudních znalců a tlumočnicků.

Dotčeny budou dále všechny strany soudních, příp. dalších řízení. Ty by měly získat výhodu větší spolehlivosti výsledků práce soudních znalců a tlumočnicků.

Nepřijetím navrhované regulace, tzn. ponecháním dosavadního stavu, by nevznikla žádná akutní rizika žádnému z dotčených subjektů, vyvolávající dodatečné či zvýšené náklady proti současnému stavu.

Náklady na přijetí navrhované regulace budou téměř všechny nepřímé a ponese je převážně soudní znalci a tlumočníci. Přínosem by mělo být zlepšení jejich postavení v soudním systému, zejména zvýšení jejich právní jistoty a předvídatelnosti perspektivy vykonávání činnosti soudních znalců a tlumočnicků do budoucna.

Náklady pro soudní systém a pro MSp (státní rozpočet) budou minimální. Konkrétně je nyní prakticky nelze vyčíslit, budou se však většinou koncentrovat do vyšší pracovních některých upravovaných procesů, např. pozastavení práva výkonu činnosti soudního znalce/tlumočnicka a jeho vyškrtnutí ze seznamu, standardizace celoživotního vzdělávání a ověřování odborné způsobilosti znalců/tlumočnicků, apod. **Tyto náklady budou pokryty v rámci střednědobých výdajových rámců a střednědobého výhledu státního rozpočtu a výdajových limitů kapitoly Ministerstva spravedlnosti.**

Tyto náklady budou více než kompenzovány hlavním přínosem regulace, jímž by měla být vyšší spolehlivost výsledků činnosti soudních znalců/tlumočnicků, usnadnění rozhodování v soudních sporech a v neposlední řadě zkrácení trvání soudních sporů.

Srovnání přínosů a nákladů jednotlivých variant řešení

II. 1. Předmět právní úpravy

Doporučujeme přijmout variantu I.: ponechat dosavadní právní úpravu.

Přínosy varianty I:

- vzhledem k tomu, že se jedná pouze o novelu stávajícího zákona, která by měla odstranit některé nedostatky znalecké (tlumočnické) činnosti, navrhuje zásadním způsobem neměnit základní koncepci zákona.

Nevýhody varianty I:

- ve srovnání s ostatními variantami nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 2a) Kdo jmenuje znalce/tlumočníky

Doporučujeme přijmout variantu I: neměnit dosavadní stav.

Ten, kdo jmenuje znalce a tlumočníky, bere na sebe velkou odpovědnost za to, že jich bude dostatek, v potřebné kvalifikaci a odbornosti a že budou řádně vykonávat tuto činnost (i když tato poslední odpovědnost je částečně přenesená, primárně leží na bedrech samotných znalců a tlumočnicků).

Výhody zvoleného řešení:

- předseda krajského soudu má přehled o skutečné potřebě soudních znalců a tlumočnicků podle jejich počtu, kvalifikace a specializace,
- má možnosti rozvrhovat práci soudních znalců a tlumočnicků,
- je schopen kontrolovat jejich kvalifikaci a plnění podmínek pro jmenování soudními znalci a tlumočníky i rozhodovat o důvodech jejich případného odvolání.

Ostatní navrhované varianty v podstatě rozdělují pravomoci předsedy krajského soudu a ministra spravedlnosti při jmenování soudních znalců a tlumočnicků. Toto uspořádání by výrazně administrativně zkomplikovalo další právní úpravu i praxi, např. vedení seznamů soudních znalců a tlumočnicků, rozhodování o vyškrtnutí znalců a tlumočnicků ze seznamu, apod., což by mohlo vést k prodlužování procesů zápisu/vyškrtnutí a růstu nákladů ekonomických i mimoekonomických v souvislosti s vedením této agendy.

Nevýhody zvoleného řešení:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 2b) Předpoklady jmenování znalcem/tlumočnickem

Doporučujeme přijmout variantu II.: rozšířit a zpřesnit předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočnickem, stanovit obecné předpoklady společné pro znalce i tlumočníky a odborné předpoklady konkretizované zvlášť pro znalce a zvlášť pro tlumočníky, upustit od státního občanství a zavést prověření určitého právního (znaleckého) minima, a to formou absolvování příslušného kurzu.

Požadavek státního občanství není relevantní. Jednak existuje riziko kolize s normami ES, jednak by tento požadavek mohl vést k zúžení možnosti výběru znalce či tlumočnicka s potřebnou odborností.

Nevýhody zvoleného řešení:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 2c) Procesní úprava jmenování znalce/tlumočnickem

Doporučujeme přijmout variantu II: Na jmenování znalce/tlumočnicka se vztahuje správní řád a při splnění stanovených předpokladů je na jmenování právní nárok.

Při zvolení této varianty bude zaručena nejvyšší míra procesní ochrany účastníků těchto řízení.

Nevýhody zvoleného řešení:

- oproti současnému stavu větší zatížení jak předsedů krajských soudů, tak Ministerstva spravedlnosti.

II. 2d) Podávání návrhů na jmenování znalce/tlumočnicka

Doporučujeme přijmout variantu I: ponechat v platnosti dosavadní právní úpravu.

Jsou-li v zákoně definovány podmínky, jaké musí osoba soudního znalce/tlumočnicka splnit, a tím se omezuje okruh osob, ze kterých lze znalce/tlumočnicka vybírat, není účelné pokračovat v tomto omezování tím, že bude omezen okruh osob, které mohou znalce/tlumočnicka navrhnout, jak předpokládá varianta III. K takovému dvojímu omezení není důvod.

Zvolená varianta částečně vyhoví i návrhu konzultovaných organizací KSZ a KST, které se stanou organizacemi, jež mohou znalce/tlumočnicka navrhnout.

Blízká dosavadní právní úpravě je varianta II, která okruh osob oprávněných navrhnout soudní znalce/tlumočnicka naopak rozšiřuje na „jakoukoliv právnickou či fyzickou osobu“. Toto řešení má však tu nevýhodu, že by v některých případech mohlo být obtížné správně posoudit či prověřit kvalifikační předpoklady navržené osoby.

Nevýhody zvolené varianty:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 3. Vedení a správa seznamu znalců a tlumočnicků

Doporučujeme přijmout variantu II.: zápis do Seznamu provádí ten, kdo jmenuje. Je veden jeden Seznam znalců a tlumočnicků, který je spravován Ministerstvem spravedlnosti jako veřejný, elektronicky dostupný registr.

Ve srovnání s ostatními variantami považujeme doporučenou variantu za administrativně, časově i ekonomicky nejméně náročnou.

Nevýhody zvolené varianty:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 4a) Způsob výkonu znalecké/tlumočnické činnosti

Doporučujeme zvolit variantu II. – znalec/tlumočnick vykonává svou činnost nestranně a nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

Tato varianta je v názorovém i právním souladu s předchozími ustanoveními, jež směřují ke jmenování soudního znalce a tlumočnicka jako konkrétní fyzické osoby, a to pro její odborné předpoklady a na základě splnění předepsaných zákonných podmínek.

Tento názor ani právní úprava nebrání tomu, aby soudní znalec a tlumočnick spolupracovali s asistenty za podmínky upravené v § 10 odst. 2 ZZT. Nebrání ani tomu, aby znalec a tlumočnick využívali např. podpory organizací, v nichž jsou zaměstnáni (např. technického, administrativního a jiného zázemí), ani aby se pro výkon sdružovali mezi sebou, jak navrhuje konzultovaný ÚPPV, v případech, kdy je to možné a účelné. Požadovanou odbornost, podmínky jmenování a tedy ani odpovědnost za výkon soudního znalce či tlumočnicka však nelze delegovat na jinou fyzickou, ani právnickou osobu.

Nevýhody zvolené varianty:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 4b) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce/tlumočnicka

Doporučujeme přijmout variantu III.

Výhodou této varianty je vyšší míra jistoty pro toho, kdo činnosti soudního znalce či tlumočnicka využívá, a výhody pojištění rizik z výkonu činnosti existují i na straně soudních znalců/tlumočnicků. Nevýhodou je zvýšení nákladů na výkon činnosti pro soudní znalce/tlumočnicky.

Navrhujeme upustit od stanovení minimálního pojištění z důvodu, že činnost soudních znalců a tlumočnicků je natolik oborově různorodá, že nelze stanovit společnou definici ani míru rizik, které z výkonu jejich funkce vyplývají. Stanovení existujících rizik a jejich výše je věcí individuální, kterou dokáže realizovat konkrétní osoba soudního znalce a tlumočnicka, eventuálně příslušný pojišťovací ústav.

Nevýhody zvolené varianty:

Zásadní nevýhodou varianty II je kromě výše uvedených (zhodnocení rizik) ještě skutečnost, že by komory mohly prostřednictvím výše povinného pojištění bránit některým osobám nebo skupinám osob v činnosti soudního znalce nebo tlumočnicka.

II. 4c) Povinnost celoživotního vzdělávání

Doporučujeme přijmout variantu III: Každý znalec a tlumočnick se neustále kontinuálně vzdělává sám o své vůli, neboť tento trvalý edukační proces má kauzální vliv na kvalitu jím poskytovaných služeb. V případě celoživotního vzdělávání půjde tedy spíše o doplňkový institut zákona, který by měl být v rozumné míře řízen a kontrolován tak, aby strany využívající služeb znalců a tlumočnicků měly jistotu ohledně jejich minimální (standardní) odborné způsobilosti, ale zároveň aby tento institut zbytečně znalce/tlumočnicky nezatěžoval.

Nevýhody zvolené varianty:

Rizikem doporučeného řešení je růst nákladů pro znalce a tlumočnicky na vzdělávání. Budou-li však standardy zvoleny s dostatečnou volností pro volbu způsobu studia a volbu

vzdělávací instituce znalci a tlumočníky, bude toto riziko ve srovnání s přínosy regulace velmi malé.

Výhodou varianty II by byl jistý institucionální dohled nad celoživotním vzděláváním znalců a tlumočnicků. Zásadní nevýhody naproti tomu spočívají ve skutečnosti, že by bylo nutné zřízení profesních komor zákonem. Nadto hrozí riziko omezování znalců a tlumočnicků při volbě jejich individuálního vzdělávacího plánu a k omezování institucí a organizací, které by byly uznány k jejich vzdělávání vhodné. Tím by mohlo dojít jednak ke snížení kvality vzdělávání, jednak ke zvýšení nákladů na ně pro znalce a tlumočníky. Tyto nevýhody podle našeho názoru převažují výše uvedenou výhodou.

II. 5a) Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

Doporučujeme zvolit variantu III: rozpracovat a zpřesnit podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a pro zánik práva tuto činnost vykonávat. O pozastavení a zániku práva bude rozhodovat předseda krajského soudu, pokud si toto rozhodování výslovně nevyhradí ministr.

Nevýhody zvolené varianty:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 5b) Procesní úprava rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

Doporučujeme přijmout variantu I: na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka se vztahuje správní řád.

K této variantě se přiklání většina konzultantů. My v něm spatřujeme následující výhodu, že toto ustanovení naplňuje cíl regulace zvýšení právní jistoty zúčastněných stran a přispívá tím ke zvýšení kvality výkonu činnosti soudního znalce/tlumočnicka.

Nevýhody zvolené varianty:

Nevýhodou této varianty je zpomalení procesu odvolání a vyškrtnutí znalců a tlumočnicků ze seznamu, tedy určitá nepružnost v konání orgánů, které jsou k tomu oprávněny. Tato nevýhoda však nepřevyšuje výše uvedené výhody.

II. 6. Poradní, popř. výkonné orgány (útvary) zřízené zákonem

Doporučujeme přijmout variantu I, neměnit stávající právní úpravu. Poradní sbory ministra vykonávají důležitou práci při jmenování soudních znalců a tlumočnicků. Jejich zrušením, jak navrhuje varianta II, by se oslabilo dosahování cílů regulace. Poradním orgánům však zároveň nelze přiřknout výkonnou moc, jak naznačuje varianta III, neboť tak by docházelo k duplicitě výkonných mocí a poradní orgán by již nebyl orgánem poradním.

IV. Návrh řešení

Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Zhodnocení variant je provedeno v rámci vyhodnocení nákladů a přínosů (v části III.). V části IV. jsou proto uvedeny výsledky tohoto vyhodnocení. Odměny a náhrady nákladů za

znalecké posudky a tlumočnické úkony jsou upraveny v části II. vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících a jsou součástí hodnocení dopadů regulace a závěrečné zprávy k této vyhlášce.

Ad II. 1. Předmět právní úpravy

Doporučujeme přijetí varianty I., vycházet z dosavadního stavu, tj., že účelem zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací (zákon se nevztahuje na podávání posudků, které je upraveno jinými předpisy, a na podávání posudků a provádění tlumočnických úkonů, které neslouží potřebám řízení před státními orgány ani nejsou v souvislosti s právními úkony občanů a organizací; zejména se nevztahuje na expertizní činnost související s plněním výrobních úkolů organizací a na tlumočnickou činnost v rámci mezinárodního styku a cestovního ruchu).

Ad II. 2a) Kdo jmenuje znalce/tlumočníky

Doporučujeme přijmout variantu I., vycházet z dosavadního stavu, tj., že znalce a tlumočníky jmenuje pro jednotlivé obory (jazyky) ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž je k tomu ministrem spravedlnosti pověřen.

Ad II. 2b) Předpoklady jmenování znalcem/tlumočníkem

Doporučujeme přijetí varianty II., že budou rozšířeny a zpřesněny předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočníkem, budou stanoveny obecné předpoklady společné pro znalce i tlumočníky a odborné předpoklady konkretizované zvlášť pro znalce a zvlášť pro tlumočníky, bude upuštěno od požadavku státního občanství (možný konflikt s právem ES) a zavedeno prověření určitého právního (znaleckého) minima a to formou absolvování příslušného kurzu.

Ad II. 2c) Procesní úprava jmenování znalcem/tlumočníkem

Doporučujeme přijetí varianty č. II., tj. že na jmenování znalce/tlumočníka se vztahuje správní řád a při splnění stanovených předpokladů je na jmenování právní nárok.

Ad II. 2d) Podávání návrhů na jmenování znalce/tlumočníka

Doporučujeme přijetí varianty I., vycházet z dosavadního stavu, tj., že návrhy na jmenování znalce/tlumočníka mohou podat státní orgány, vědecké instituce, vysoké školy, dále organizace, u nichž pracují osoby přicházející v úvahu, jakož i příslušné orgány společenských organizací, jestliže to vyplývá z úkolů těchto organizací. Znalcem/tlumočníkem může být jmenován též ten, kdo sám o jmenování požádá.

Ad II. 3. Vedení a správa seznamu znalců a tlumočníků

Doporučujeme přijetí varianty II., že bude veden jeden Seznam znalců a tlumočníků, který bude spravován Ministerstvem spravedlnosti jako veřejný, elektronicky dostupný registr.

Ad II. 4a) Způsob výkonu znalecké/tlumočnické činnosti

Doporučujeme přijetí varianty II., že znalec/tlumočník bude vykonávat svou činnost nestranně a nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

Ad II. 4b) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce/tlumočníka

Doporučujeme přijetí varianty III., tj. zavést povinnost pro znalce a tlumočnický mít před zahájením činnosti uzavřenou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce/ tlumočníka.

Ad II. 4c) Povinnost celoživotního vzdělávání

Doporučujeme přijetí varianty III., tj. že celoživotní vzdělávání znalců/tlumočnicků budou organizovat a pořádat zejména ministerstvo, veřejnoprávní znalecké ústavy, vysoké školy, profesní sdružení nebo zájmová sdružení sdružující znalce nebo tlumočnický.

Ad II. 5a) Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočníka

Doporučujeme přijetí varianty č. III., že budou rozpracovány a zpřesněny podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočníka a pro zánik práva vykonávat jejich činnost. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočníka a o vyškrtnutí ze seznamu znalců/tlumočnicků bude rozhodovat předseda krajského soudu (pokud si rozhodování nevyhradí ministr).

Ad II. 5b) Procesní úprava rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočníka

Doporučujeme přijetí varianty č. I., že na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce a tlumočníka se vztahuje správní řád.

Ad II. 6: Poradní, popř. výkonné orgány (útvary) zřízené zákonem

Doporučujeme přijetí varianty I., že v oborech, u nichž to odůvodňuje jejich povaha, budou zřízeny jako poradní orgány ministra spravedlnosti, popř. předsedy krajského soudu, sbory pro znalecké otázky; jejich členy bude jmenovat ministr spravedlnosti z řad znalců.

Ad II. 8: Další náměty

Doporučujeme zvážit využitelnost návrhů konzultujících subjektů.

Shrnutí:

1. K bodu II. 1. - Předmětu právní úpravy - doporučujeme přijmout variantu I., vycházející z dosavadního stavu, tj., že účelem zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné

v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací (zákon se nevztahuje na podávání posudků, které je upraveno jinými předpisy, a na podávání posudků a provádění tlumočnických úkonů, které neslouží potřebám řízení před státními orgány ani nejsou v souvislosti s právními úkony občanů a organizací; zejména se nevztahuje na expertizní činnost související s plněním výrobních úkolů organizací a na tlumočnickou činnost v rámci mezinárodního styku a cestovního ruchu).

2. K bodu II. 2a) - Jmenování znalců a tlumočnicků - doporučujeme přijmout variantu I., vycházet z dosavadního stavu, tj., že znalce/tlumočnický bude jmenovat pro jednotlivé obory/jazyky ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž k tomu bude ministrem spravedlnosti pověřen.
3. K bodu II. 2b) – Předpokladů jmenování znalcem/tlumočnickem - doporučujeme přijetí varianty II., tj., že budou rozšířeny a zpřesněny předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočnickem, budou stanoveny obecné předpoklady společné pro znalce i tlumočnický a odborné předpoklady konkretizované zvláště pro znalce a zvláště pro tlumočnický, bude upuštěno od požadavku státního občanství (možný konflikt s právem ES) a zavedeno prověření určitého právního (znaleckého) minima, a to formou absolvování příslušného kurzu.
4. K bodu II. 2c) - Procesní úpravě jmenování znalcem/tlumočnickem - doporučujeme přijetí varianty II., tj. že na jmenování znalce/tlumočnicka se vztahuje správní řád a při splnění stanovených předpokladů je na jmenování právní nárok.
5. K bodu II. 2d) - Podávání návrhů na jmenování znalce/tlumočnicka - doporučujeme přijetí varianty I., vycházet z dosavadního stavu, tj., že návrhy na jmenování znalce a tlumočnicka mohou podat státní orgány, vědecké instituce, vysoké školy, dále organizace, u nichž pracují osoby přicházející v úvahu, jakož i příslušné orgány společenských organizací, jestliže to vyplývá z úkolů těchto organizací. Znalcem a tlumočnickem může být jmenován též ten, kdo sám o jmenování požádá.
6. K bodu II. 3. - Vedení a správě seznamu znalců a tlumočnicků - doporučujeme přijetí varianty II., tj., že bude veden jeden Seznam znalců a tlumočnicků, který bude spravován Ministerstvem spravedlnosti jako veřejný, elektronicky dostupný registr.
7. K bodu II. 4a) - Způsobu výkonu znalecké/tlumočnické činnosti - doporučujeme přijetí varianty II., tj., že znalec/tlumočnický bude vykonávat svou činnost nestranně a nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.
8. K bodu II. 4b) - Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce/tlumočnicka - doporučujeme přijetí varianty III., tj., že bude zavedena povinnost pro znalce a tlumočnický mít před zahájením činnosti uzavřenou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka.

9. K bodu II. 4c) - Povinnosti celoživotního vzdělávání - doporučujeme přijetí varianty III., tj., že celoživotní vzdělávání znalců/tlumočnicků budou organizovat a pořádat zejména ministerstvo, veřejnoprávní znalecké ústavy, vysoké školy, profesní sdružení nebo zájmová sdružení sdružující znalce nebo tlumočníky.
10. K bodu II. 5a) - Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka - doporučujeme přijetí varianty III., tj., že budou rozpracovány a zpřesněny podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka a o vyškrtnutí ze seznamu znalců/tlumočnicků bude rozhodovat předseda krajského soudu (pokud se rozhodování nevyhradí ministr).
11. K bodu II. 5b) - Procesní úpravě rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka - doporučujeme přijetí varianty I., tj., že na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka se bude vztahovat správní řád.
12. K bodu II. 6 – Poradním, popř. výkonným orgánům (útvaram) zřízeným zákonem - doporučujeme přijetí varianty I., tj., že v oborech, u nichž to odůvodňuje jejich povaha, budou zřízeny jako poradní orgány ministra spravedlnosti sbory pro znalecké otázky; jejich členy bude jmenovat ministr spravedlnosti z řad znalců.

Implementace a vynuocování

Za implementaci je odpovědné Ministerstvo spravedlnosti.

Přezkum účinnosti

Následné hodnocení dopadů regulace bude provedeno v roce 2014.

Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Kontakt na osobu, která provedla hodnocení RIA
JUDr. Pavel Michal
analytický odbor, Ministerstvo spravedlnosti
telefon: 221 997 386
e-mail: pmichal@msp.justice.cz

b) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s nálezem Ústavního soudu, které se k dané oblasti vztahují (např. sp. zn. II. ÚS 35/03, I. ÚS 360/03).

c) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnosti s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Na danou oblast se vztahují pravidla vnitřního trhu, zejména volný pohyb osob a pravidla hospodářské soutěže (včetně zadávání veřejných zakázek), tzn. čl. 43 a násl., 49 a násl., 81 a násl. Smlouvy o založení ES, a dále směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. října 2005 o uznávání odborných kvalifikací. Předkládaný návrh novely zákona není s těmito právními předpisy v rozporu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. 1

K bodu 1

Pojem „státní orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů“ se nahrazuje přesnějším pojmem „orgán veřejné moci“. Pojem orgán veřejné moci používaný např. Ústavou České republiky [srov. čl. 87 odst. 1 písm. d) atd.] a zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů [srov. § 72 odst. 1 písm. a), § 76 odst. 1, § 82 odst. 2 písm. a) atd.], je v našem právním řádu jednoznačně vymezen. Srovnej k tomu nálezy Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 229/1998, podle kterého jsou za orgány veřejné moci považovány orgány autoritativně rozhodující o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo nebo zprostředkovaně, přičemž veřejnou moc vykonává stát především prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní, a za určitých podmínek ji může vykonávat i prostřednictvím dalších subjektů. Kriteria pro určení, zda i jiný subjekt jedná jako orgán veřejné moci, je skutečnost, zda konkrétní subjekt rozhoduje o právech a povinnostech jiných osob a tato rozhodnutí jsou státní mocí vynutitelná, nebo zda může stát do těchto práv a povinností zasahovat. Orgánem v právním slova smyslu je právnická osoba vykonávající svou činnost jako povinnost nebo kompetenci a je zřízená k trvalému a opakujícímu se výkonu činnosti. (Srov. i Ústavní soud ČSFR, Sbírka usnesení a nálezů č. 1, Brno 1992, str. 11.)

Pojem „občanů nebo organizací“ se nahrazuje výstižnějším pojmem „třetích osob“.

K bodu 2

Nový odstavec 2 vymezuje předmět právní úpravy.

K bodu 3

Legislativně-technická úprava. § 2 zákona o znalcích a tlumočnících hovoří o „seznamu znalců a tlumočnicků“, v následujících ustanoveních však zákon používá pouze pojem „seznam“, aniž by tuto legislativní zkratku zavedl. Novelou zákona se proto tento legislativně-technický nedostatek odstraňuje.

K bodu 4

Legislativně-technická úprava, která vyplývá ze změn uvedených v bodu 1 a 3 novely.

K bodu 5

Dosavadní pojem „tlumočníci pro styk s osobami hluchoněnými“ je nahrazen výstižnějším a širším pojmem užívaným současným právním řádem (např. zákon č. 155/1998 Sb., o znakové řeči a o změně dalších zákonů) „tlumočníci pro komunikaci s osobami neslyšícími a hluchoslepými“.

K bodu 6 a 7

Nová ustanovení § 4 a § 4a stanoví oddělené předpoklady pro jmenování znalcem a pro jmenování tlumočnickem.

Kromě obecných předpokladů, které jsou společné pro znalce i pro tlumočnicky, ustanovení § 4 rozšiřuje a zpřesňuje předpoklady pro jmenování znalcem a upouští od požadavku státního občanství (možný konflikt s právem ES). Z dosavadní právní úpravy se přejímá povinnost uchazeče o jmenování absolvovat speciální výuku pro znaleckou činnost, jde-li o jmenování pro obor, v němž je taková výuka zavedena, a pokud není, stanoví se nově povinnost absolvovat kurs znaleckého minima organizovaný subjektem pověřeným ministerstvem (předpokládá se, že se bude jednat o Justiční akademii).

Vzhledem k velkému množství znaleckých oborů a odvětví (cca 50) a k jejich neustálému vývoji, není možné nastavit přesné podmínky pro jmenování pro každý konkrétní obor a odvětví. Obecně se při stanovení podmínek pro jmenování vychází z toho, že za znalce by měli být jmenováni „nejlepší z nejlepších“, tedy pokud pro daný obor existuje odpovídající vysokoškolské vzdělání, měl by je uchazeč o jmenování doložit. Právní úprava zohledňuje i profesní vývoj odborníků s nejvyšší kvalifikací, jako jsou profesoři a docenti, jejich působení je často víceoborové nebo mezioborové. Pouze v oborech, pro které odpovídající vysokoškolské vzdělání neexistuje nebo ve výjimečných a odůvodněných případech, může uchazeč o jmenování doložit splnění potřebných odborných předpokladů jiným způsobem. Dále se požaduje, aby uchazeč o jmenování znalcem získal odbornou praxi v oboru, pro který má být jmenován, případně i odbornou nebo specializovanou způsobilost, je-li pro konkrétní obor, odvětví nebo specializaci jiným právním předpisem předepsána (např. atestace lékařů, akreditace v různých oborech).

Ustanovení § 4a upravuje předpoklady pro jmenování tlumočnickem. Současný zákon o znalcích a tlumočnickách vychází ze základního rozdělení na znalce a tlumočnicky, přičemž pod pojmem „tlumočnick“ chápe jak tlumočnicka, tak překladatele (obdobně i další zákony např. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách apod.). Na současný vývoj, který terminologicky již odlišuje „tlumočnicka“ a „překladatele“, novela reaguje v § 7 odst. 4, kde stanoví, že oddíl tlumočnicků je dále členěn na obory podle jazyků s uvedením specializace tlumočnick nebo překladatel. Důsledné oddělení tlumočnicka a překladatele, tj. vytvoření třetího samostatného subjektu – překladatele, by bylo možné zcela novým zákonem „o znalcích, tlumočnickách a překladatelích“, nikoliv však pouhou novelou. Při stanovení podmínek pro jmenování tlumočnickem se vychází z obdobných úvah, jako při stanovení podmínek pro jmenování znalcem. Dále se pro tlumočnicky stanoví povinnost absolvovat alespoň obecnou část doplňkového studia pro tlumočnicky nebo překladatele pořádaného právníkou fakultou vysoké školy (s výjimkou uvedenou v odstavci 3), které již několik let úspěšně pořádá např. PF UK.

Ustanovení § 4b konkretizuje podmínku bezúhonnosti, kterou musí splňovat fyzická osoba, která se uchází o jmenování znalcem nebo tlumočnickem.

K bodu 8

Z důvodu zaručení nejvyšší míry procesní ochrany účastníků řízení, bude i jmenování znalců/tlumočnicků probíhat ve správním řízení. Aby bylo zamezeno subjektivním hlediskům při výběru znalců/tlumočnicků, návrh zákona stanoví, že výběr z osob navržených na jmenování bude provádět sbor pro znalecké a tlumočnické otázky, pokud bude pro daný obor zřízen. Výsledek tohoto „výběrového řízení“ bude mít charakter závazného stanoviska pro

rozhodování ministra spravedlnosti nebo předsedy krajského soudu. Vzhledem k velkému počtu a rozmanitosti oborů, odvětví a jazyků však není možné vytvořit tyto poradní orgány pro všechny obory a jazyky. Zejména v těchto případech by si pak ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu měl vyžádat stanovisko profesních sdružení nebo zájmových sdružení sdružujících znalce nebo tlumočníky. V zájmu jmenujícího orgánu by mělo být, aby si opatřil co nejširší a nejpřesnější podklady pro jmenování.

K bodu 9

Legislativně-technická úprava, která je v souladu s bodem 1 novely.

Zpřesňuje se okruh subjektů, které mohou podat návrh na jmenování znalce (tlumočníka) a to na orgány veřejné moci, vědecké instituce, vysoké školy, profesní sdružení a zájmová sdružení sdružující znalce nebo tlumočníky. Novela zákona zachovává, že o jmenování může požádat i sám uchazeč o jmenování, pouze slovo „požádá“ se nahrazuje slovem „navrhne“ tak, aby nebyly pochybnosti, že i na tento případ se vztahuje nový odstavec 3.

K bodu 10

V případě, že budou splněny předpoklady vyplývající z § 151 odst. 1 správního řádu, tj. vyhoví-li se návrhu na jmenování znalce nebo tlumočníka v plném rozsahu, vydá se osobě navržené na jmenování místo rozhodnutí jmenovací dekret.

Výslovně se právně zakotvuje již současný stav, kdy návrh na jmenování znalce nebo tlumočníka lze též zamítnout z důvodu dostatečného počtu znalců daného oboru, odvětví a specializace nebo tlumočnicků daného jazyka a specializace.

K bodu 11

Ustanovení § 7 upravuje zcela nově seznam znalců a tlumočnicků. Podle dosavadní právní úpravy seznamy znalců a tlumočnicků vedou krajské soudy, v jejichž obvodu má znalec (tlumočník) trvalé bydliště, a ústřední seznam znalců a tlumočnicků vede Ministerstvo spravedlnosti; existuje tedy osm „krajských“ seznamů a jeden seznam ústřední. Podle nové právní úpravy by měl vzniknout pouze **jeden** seznam, který bude veden a spravován Ministerstvem spravedlnosti jako elektronický registr s dálkovým přístupem. Seznam by měl obsahovat všechny podstatné údaje o každém znalci (tlumočnickovi) s tím, že bude rozdělen na část veřejnou a část neveřejnou (pouze pro potřeby orgánů veřejné moci). Seznam bude dále členěn na oddíl pro zápis znalců (který bude dále členěn podle oborů a odvětví, s uvedením zvláštních specializací) a na oddíl tlumočnicků (který bude dále členěn na obory podle jazyků s uvedením specializace tlumočnick nebo překladatel). Všechny oddíly budou v rámci oborů a odvětví členěny rovněž podle krajů, a to podle místa trvalého pobytu znalce nebo tlumočníka, v případě, že se bude jednat o cizince, který nemá na území ČR trvalý pobyt, pak podle místa výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti v ČR.

Změnu kteréhokoliv z údajů uvedených v seznamu je znalec nebo tlumočník povinen bez zbytečného odkladu oznámit příslušnému předsedovi krajského soudu a to pod hrozbou peněžité sankce.

K bodu 12

Znalci a tlumočníci jsou jmenováni zejména pro potřeby soudních řízení, resp. pro potřeby orgánů veřejné moci. Proto se v zákoně výslovně stanoví, že úkony znalecké a tlumočnické činnosti zadané orgány veřejné moci mají přednost před ostatními znaleckými a tlumočnickými úkony. Na toto ustanovení též navazuje nově formulovaný § 11 odst. 7, podle

něhož nelze orgánu veřejné moci odepřít podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnického úkonu z důvodu množství úkonů vykonávaných pro třetí osoby.

K bodu 13

Pro znalce a tlumočníky se nově zavádí povinnost být po celou dobu výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti pojištěni pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka. Předpokládá se, že rámcové pojistné smlouvy by mohly sjednávat jednotlivá zájmová sdružení sdružující znalce a tlumočníky. Znalci a tlumočníci jsou povinni uzavřít smlouvu o pojištění nejpozději do třech měsíců od zápisu do seznamu. Pokud by však znalec nebo tlumočnick chtěl začít vykonávat svou činnost dříve, musí mít i smlouvu o pojištění uzavřenou dříve; tj. pojištění musí vždy předcházet zahájení znalecké nebo tlumočnické činnosti znalce nebo tlumočnicka (srov. § 9 odst. 1 věta první novely: Znalci a tlumočníci musí být po celou **dobu výkonu** znalecké nebo tlumočnické činnosti pojištěni...).

Odstavec 3 § 9 novely upravuje pro ministerstvo zmocnění stanovit vyhláškou seznam oborů, odvětví a specializací, na něž se nevztahuje povinnost pojištění. Existují totiž obory, odvětví či jazyky, v nichž jsou znalci/tlumočníci ustanovováni jen velmi zřídka. Pro tyto znalce/tlumočníky by povinné pojištění mohlo znamenat nadměrnou zátěž, která by mohla vést až k jejich žádosti o vyškrtnutí ze seznamu znalců. V tomto případě zájem na udržení znalců/tlumočnicků i v těchto málo frekventovaných oborech/jazycích převládá nad výhodami povinného pojištění.

K bodu 14

Podle dosavadního znění zákona je znalec (tlumočnick) povinen vykonávat svou činnost osobně. Takto formulované ustanovení neumožňuje znalcům (tlumočnickům) zaměstnávat jiné osoby k provedení dílčích (pomocných) prací nutných ke zpracování posudku (překlady) nebo tyto dílčí práce zadávat třetím osobám. Navrhuje se nové znění, že znalci (tlumočníci) jsou povinni vykonávat svou činnost nestranně a nezávisle, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

K odpovědnosti znalců a tlumočnicků za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka:

Současná právní úprava vychází z obecné odpovědnosti znalce nebo tlumočnicka za způsobenou škodu podle občanského zákoníku a její nedostatečnost vyvolává výkladové potíže. Navrhovanou novelou zákona se tedy výslovně stanoví objektivní odpovědnost znalce/tlumočnicka s liberačním důvodem. Tato konstrukce odpovídá i postavení jiných obdobných profesí jako advokáti, notáři, exekutoři či daňoví poradci. Především se však připravovanou novelou zákona o znalcích a tlumočnickích zakládá povinnost pro znalce a tlumočníky být pro případ vzniku odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti znalce nebo tlumočnicka pojištěni. Tedy i pokud by vznikla činností znalce nebo tlumočnicka škoda velkého rozsahu, nemělo by být pro poškozeného problémem domoci se náhrady této škody (z pojištění znalce nebo tlumočnicka).

K bodu 15

Umožňuje se znalcům (tlumočnickům) přibrat k posuzování zvláštních dílčích otázek konzultanta. O přibrání konzultanta si znalec (tlumočnick) rozhoduje sám, aniž by toto rozhodnutí bylo vázáno (jako doposud) na skutečnost, že to vyžaduje povaha věci. Na náhradu nákladů spojených s přibráním konzultanta má však znalec (tlumočnick) nárok pouze

tehdy, jestliže orgán veřejné moci, který jej znalce (tlumočnickem) ustanovil, s přibráním konzultanta vyslovil souhlas (viz. § 18 odst. 2 zákona).

K bodu 16

Pro znalce/tlumočnický se stanoví nová povinnost uvádět v posudku/překladu všechny informace nezbytné pro to, aby posudek/překlad mohl být v odůvodněných případech přezkoumán.

Nový odstavec 4 § 10 definuje liberační důvody u odpovědnosti za škodu.

K bodu 17

Ustanovení § 10a upravuje povinnost mlčenlivosti, jejíž zachování znalec (tlumočnick) slibuje již ve slibu skládaném podle § 6 odst. 2. Nové ustanovení § 10a pak řeší zejména otázku, kdo může znalce (tlumočnicka) povinnosti mlčenlivosti zprostit, kterou stávající právní úprava postrádala. Touto povinností mlčenlivosti nejsou samozřejmě dotčeny povinnosti vyplývající ze zvláštních právních předpisů, zejména oznamovací povinnost vůči orgánům činným v trestním řízení.

K bodu 18

§ 11 odst. 1 a 2 upravuje otázku podjatosti znalce/tlumočnicka. S ohledem na ustanovení § 14 odst. 7 správního řádu a usnesení vlády č. 880/2007, které se týká mimo jiné průběžného odstraňování nadbytečných odchylek od správního řádu při novelizacích právních předpisů, výslovně se vylučuje použití těchto ustanovení v případě postupu podle správního řádu.

K bodu 19

Ustanovení § 11 odst. 5 a 6 uvádí další důvody, pro které znalec (tlumočnick) je povinen (odstavec 5) nebo je oprávněn (odstavec 6) orgánu veřejné moci odepřít podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnického úkonu. V odstavci 7 se však výslovně stanoví, že k odepření podání znaleckého posudku nebo provedení tlumočnického úkonu nemůže dojít pro množství úkonů vykonávaných pro jiné subjekty než orgány veřejné moci. Toto ustanovení úzce souvisí s § 8 zákona (viz. odůvodnění k bodu 12).

K bodu 20

K nahrazení pojmu „státní orgán“ pojmem „orgán veřejné moci“ viz. odůvodnění k bodu 1.

Při zadávání znaleckých posudků a tlumočnických úkonů, které jsou odborně nebo časově náročnější než obvykle zadávané posudky nebo překlady, ze strany orgánů veřejné moci často dochází k nesprávně formulovaným otázkám či ke stanovení neadekvátní lhůty pro podání úkonu, což může vést i k ovlivnění kvality daného znaleckého nebo tlumočnického úkonu. Novelou zákona se proto stanoví, že v těchto případech orgán veřejné moci zadání úkonu a lhůtu, která bude k podání úkonu stanovena, se zvoleným znalce nebo tlumočnickem předem projedná tak, aby se vyloučila možná nedorozumění.

Znalec nebo tlumočnick má dále povinnost provést předběžný odhad předpokládané výše odměny a nákladů, které si provedení úkonu vyžádá. Vzhledem k tomu, že ne vždy lze dopředu odhadnout složitost úkonu, výslovně se stanoví, že **odůvodněné** překročení předběžného odhadu nesmí být důvodem pro krácení odměny znalci nebo tlumočnickovi.

K bodu 21

Jedná se o úpravu pojmosloví odpovídající současnému právnímu řádu.

K bodu 22

Novela reaguje na současný technický vývoj a umožňuje podávat znalecké posudky nebo tlumočnické úkony rovněž písemně v elektronické podobě. Proto je třeba v § 13 odst. 1 výslovně stanovit, že se toto ustanovení vztahuje pouze na znalecké posudky a překlady podávané písemně v listinné podobě.

Dále se doplňuje výslovný zákaz používat znaleckou nebo tlumočnickou pečeť mimo výkon činností znalce nebo tlumočnicka.

K bodu 23

K odst. 2:

Do zákona se převádí ustanovení § 7 odst. 2 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících.

K odst. 3:

Dále se do zákona doplňuje oprávnění znalce (tlumočnicka) podávat úkony písemně i v elektronické podobě a stanoví se náležitosti takového úkonu. Podat úkon písemně v elektronické podobě je však možné pouze se souhlasem zadavatele úkonu.

K odst. 4

Doplňuje se zmocnění pro ministerstvo stanovit vyhláškou náležitosti pečeti a vzhled otisku pečeti.

K bodu 24

Zrušuje se § 14 jako již překonaný, neodpovídající současnému vývoji.

K bodu 25

V souladu se současným technickým vývojem se znalci (tlumočnickovi) umožňuje vést znalecký (tlumočnický) deník i v elektronické podobě. Navrhuje se rovněž nová struktura deníku, podle níž se budou odděleně zaznamenávat úkony učiněné pro orgány veřejné moci a ostatní úkony. Stanoví se povinnost znalci (tlumočnickovi) předkládat znalecký nebo tlumočnický deník k provedení kontroly předsedovi krajského soudu v pravidelných termínech stanovených předsedou nebo kdykoliv na požádání tohoto předsedy (tímto se částečně přejímá ustanovení § 8 odst. 2 vyhlášky č. 37/1967 Sb.).

K bodu 26

Stanoví se zmocnění pro Ministerstvo spravedlnosti upravit vyhláškou formu a způsob vedení deníku.

K bodu 27

K § 15a a 15b:

Znalecká a tlumočnická činnost je vysoce kvalifikovaná činnost, která se neustále vyvíjí. Je naprosto nezbytné, aby znalci (tlumočníci) tento vývoj „nezaspali“, ale naopak aby si své vědomosti a dovednosti neustále obnovovali a doplňovali v souladu s rozvojem oboru a nejnovějšími vědeckými poznatky. Vzhledem k velkému množství oborů a nepředvídatelnému vývoji v jednotlivých oborech, však není možné stanovit pro každý obor konkrétní požadavky. V případě celoživotního vzdělávání půjde tedy spíše o doplňkový institut zákona, který by měl být v rozumné míře řízen a kontrolován tak, aby strany

využívající služeb znalců a tlumočnicků měly jistotu ohledně jejich minimální (standardní) odborné způsobilosti, ale zároveň aby tento institut zbytečně znalce (tlumočníky) nezatěžoval.

K § 15c:

Pro znalce a tlumočníky se stanoví povinnost uchovávat písemné znalecké a tlumočnické úkony a znalecké a tlumočnické deníky nejméně po dobu 10 let. Možnost dohledat starší znalecké a tlumočnické úkony je nezbytná z hlediska pozdějšího řešení stížností, přezkumů rozhodnutí, dohledu nad znalci a tlumočníky apod.

K bodu 28

Podle dosavadního znění zákona má ministr spravedlnosti oprávnění zřídit jako své poradní orgány tzv. sbory pro znalecké otázky. Novelou zákona se umožňuje zřízovat tyto poradní orgány i pro tlumočnické otázky, neboť neexistuje žádný přijatelný důvod pro odmítnutí těchto poradních orgánů a dále se novelou zákona legalizuje současný stav, podle něhož jsou tyto sbory pro znalecké a tlumočnické otázky zřizovány i u předsedů krajských soudů, pokud byli ministrem spravedlnosti pověřeni ke jmenování znalců nebo tlumočnicků. Těmto poradním orgánům se novelou zákona přisuzuje i vážnější postavení při výběru znalců (tlumočnicků), při rozhodování o pozastavení práva či zániku práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka). Jako členy těchto poradních orgánů lze jmenovat nejen znalce a tlumočníky, ale nově i zástupce odborné veřejnosti.

K bodu 29

Legislativně-technické úpravy související s předchozím bodem.

K bodu 30

Výslovně se stanoví, kdo sborům pro znalecké a tlumočnické otázky předsedá a řídí jejich zasedání. Dále zákon členům sborů pro znalecké a tlumočnické otázky přiznává nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s výkonem funkce člena sboru pro znalecké a tlumočnické otázky; mohou jim být poskytovány i odměny ve výši stanovené ministerstvem.

K bodu 31

Výslovně se rozlišuje stanovení odměny za znalecký nebo tlumočnický úkon podaný pro orgán veřejné moci a pro třetí osobu na základě smlouvy.

K bodu 32 až 37

Jedná se o legislativně-technické úpravy, které mají zdůraznit odlišné stanovování odměny za znalecký nebo tlumočnický úkon podaný pro orgán veřejné moci a pro třetí osobu na základě smlouvy a zároveň se váží na úpravu odměn a náhrad nákladů znalců a tlumočnicků uvedenou v prováděcí vyhlášce č. 37/1967 Sb.

K bodu 38

Novelou zákona se umožňuje pozastavit znalci nebo tlumočnickovi právo vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka rozhoduje předseda krajského soudu. Právo vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka lze pozastavit buď na žádost znalce nebo tlumočnicka z důvodů uvedených v § 20 odst. 2 nebo i bez žádosti znalce nebo tlumočnicka z důvodů uvedených v § 20 odst. 1. Vzhledem k tomu, že u důvodů uvedených v § 20 odst. 1 je veřejným zájmem, aby k pozastavení práva vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost došlo co nejdříve, je v § 20 odst. 4 výslovně vyloučen odkladný účinek odvolání proti tomuto rozhodnutí.

K bodu 39

Ustanovení § 20a až 20c upravuje zánik práva vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost.

Právo vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost zaniká vyškrtnutím znalce (tlumočnicka) ze seznamu

- a) nastane-li některá ze skutečností uvedených v § 20b nebo
- b) rozhodne-li o tom předseda krajského soudu v případech uvedených v § 20c.

Ustanovení § 20c upravuje důvody, v nichž je předseda krajského soudu **povinen** rozhodnout o vyškrtnutí znalce nebo tlumočnicka ze seznamu (§ 20c odst. 1 a 2) a důvody, při nichž bude záležet na **uvážení** příslušného předsedy krajského soudu, zda v těchto případech znalece nebo tlumočnicka ze seznamu vyškrtne či nikoliv (§ 20c odst. 3 a 4).

Mezi důvody, při nichž je předseda krajského soudu povinen rozhodnout o vyškrtnutí znalce/tlumočnicka ze seznamu, patří i to, že znalec nebo tlumočnick při ověřování odborné způsobilosti ani opakovaně neuspěl nebo se znalec nebo tlumočnick bez omluvy a bez vážného důvodu k ověření odborné způsobilosti nebo k opakovanému ověření odborné způsobilosti nedostavil. Naproti tomu, pokud se znalec nebo tlumočnick dopustil přestupku, bude záležet na uvážení předsedy krajského soudu a na závažnosti přestupku, zda znalec/tlumočnick bude ze seznamu vyškrtnut či nikoliv. Při úpravě postihu znalců a jejich odvolávání novela zákona o znalcích a tlumočnících vychází z toho, že u znalců nelze ve správním řízení vedeném ministerstvem hodnotit "kvalitu či nekvalitu" zpracovaného posudku, tedy odbornost znalce, neboť se jedná o velmi odborné věci, ve kterých se často neshodnou ani přední odborníci. Proto ve správním řízení mají být znalci postihováni pouze za porušení povinností zákona, které však nesouvisí s posuzováním kvality či odborné správnosti posudku (např. neoznámení údajů, nevedení znaleckého deníku, výkon činnosti znalce v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, vykonání znalecké činnosti se zjevnými vadami - tím ovšem není míněno posuzování kvality posudku - apod.). Pokud by vznikly pochybnosti o odbornosti znalce, tj. ať už z důvodu, že se orgán domnívá, že jeho posudky jsou odborně nekvalitní či že např. po dlouhou dobu nevykonával žádný znalecký úkon, je možné znalci nařídít ověření jeho odborné způsobilosti, což je odborná zkouška organizovaná subjektem pověřeným ministerstvem (může se jednat o vysoké školy apod.). Pokud v této zkoušce znalec neuspěje nebo se k ní nedostaví musí být ze seznamu **OKAMŽITĚ** vyškrtnut.

Ustanovení § 20d upravuje stížnosti na znalce a tlumočnicky.

Dosud se stížnosti rozdělují do několika skupin. Jednak je to **podle subjektu**, který stížnost podává

- stížnosti státních orgánů
- stížnosti ostatních osob

Dále je to podle **předmětu stížnosti**

- stížnosti na znalce při vypracování posudku zadaného státním orgánem (nejčastěji v rámci probíhajícího soudního nebo správního řízení)
- stížnosti na znalce pro pochybení nebo porušení povinností při zpracování posudku na základě dohody s fyzickou nebo právnickou osobou.

Pokud se jedná o státní orgány, předmětem jejich stížností je zejména nedodržení lhůty znalcem (tlumočnickem) pro vypracování posudku (překladu) nebo jiná závažná porušení povinnosti znalce (tlumočnicka).

Pokud se jedná o stížnosti jiných osob, tak předmětem těchto stížností jsou jednak porušení povinností znalce nebo tlumočnicka (například nevrácení podkladů posudku), ale převažují stížnosti, které směřují do postupu znalce (tlumočnicka) nebo závěrů posudku v rámci probíhajícího řízení. Tyto stížnosti jsou v zásadě z pohledu správního orgánu neřešitelné, protože ani předseda krajského soudu nemůže do probíhajícího řízení zasahovat ani jej ovlivňovat posuzováním správnosti posudku. Navíc procesní předpisy dávají dostatečné nástroje státním orgánům vůči znalcům (tlumočnickům), kteří porušují své povinnosti. Správnost postupu znalce (tlumočnicka) nebo jeho závěry posuzuje soud nebo správní orgán při svém hodnocení důkazů.

Stížnostní řízení proto má sloužit k přešetření negativních poznatků o činnosti znalce (tlumočnicka) tak, aby nebylo zbytečně formální a přitom znalci (tlumočnickovi) dávalo elementární možnosti obrany.

Pokud se jedná o stížnosti, tak zde je nutno stanovit zásadu, že stížnost proti postupu znalce nebo tlumočnicka je přípustná pouze ze strany orgánu veřejné moci, který posudek nebo tlumočnický úkon zadal, a účastníků řízení. Stížností však nelze napadnout správnost znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu. Tím se zamezí velkému množství stížností, které z velké části směřují proti posudku jako důkazu v rámci probíhajícího soudního řízení. V případě zjištění porušení povinnosti stanovené tímto zákonem znalcem nebo tlumočnickem, ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu podá návrh na zahájení správního řízení o správním deliktu znalce nebo tlumočnicka.

K bodu 40 až 45

Novela zákona si klade za cíl odstranění zcela nepřijatelného stavu v oblasti znaleckých ústavů. Do roku 1989 vykonávaly znaleckou činnost výlučně vědecké ústavy, a to ČSAV nebo resortní výzkumné ústavy, veřejné (tehdy státní) vysoké školy a některé jiné státní instituce (např. Kriminalistický ústav). Po roce 1989 díky zastaralé právní úpravě začaly být do seznamu ústavů zapisovány i ryze soukromoprávní subjekty, aniž by bylo zkoumáno, jaké konkrétní osoby budou v těchto ústavech zpracovávat znalecké posudky.

Navrhovaná novela zákona rozlišuje

- a) „veřejnoprávní ústavy“ – to jsou zejména vědecké ústavy, vysoké školy a veřejné výzkumné instituce, vykonávající vědecko-výzkumnou činnost v příslušném oboru a
- b) „soukromoprávní ústavy“ – ostatní právnické osoby.

Pro „soukromoprávní ústavy“ se v § 21a stanoví přísné podmínky pro jejich zápis do seznamu ústavů, jedná se zejména o to, aby právnická osoba specializovaná na výkon znalecké činnosti, která žádá o zápis do seznamu ústavů, prokázala odpovídající materiální a personální vybavení pro výkon této činnosti a aby určila osobu nebo osoby odpovědné za výkon znalecké činnosti v ústavu. Tyto osoby musí být zapsané v seznamu jako znalci v příslušném oboru nebo odvětví. Smyslem této právní úpravy je to, aby za každý posudek, včetně posudků zpracovávaných ústavu, byl odpovědný konkrétní znalec.

Pro „soukromoprávní ústavy“ se rovněž stanoví povinné pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem znalecké činnosti.

Dále novela zákona upravuje a precizuje podmínky, kdy dochází k zániku oprávnění ústavu vykonávat znaleckou činnost.

K bodu 46

Legislativně-technická úprava, viz. odůvodnění k bodu 1.

Dále se zdůrazňuje výjimečnost postupu uvedeného v § 24 a nutnost odůvodnění takového postupu.

K bodu 47

Případy, kdy lze ustanovit za znalce/tlumočníka jinou osobu, musí být skutečně jen velmi výjimečné a vázané na důvody, kdy úkon nemůže provést znalec/tlumočník zapsaný do seznamu. Důvodem pro tento postup však nemohou být velké náklady.

K bodu 48

§ 24 odst. 3 se zrušuje jako již nefunkční.

K bodu 49

Výslovně se umožňuje za podmínek uvedených v § 24 ustanovit k podání posudku i právnickou osobu, která není zapsána do seznamu ústavů. Tato praxe funguje již nyní, ovšem pouze na základě výkladu zákona.

K bodu 50

K § 25b až 25d

Nová ustanovení upravují správní delikty znalců, tlumočnicků a ústavů.

Při úpravě postihu znalců novela zákona o znalcích a tlumočnících vychází z toho, že u znalců nelze ve správním řízení vedeném ministerstvem hodnotit "kvalitu či nekvalitu" zpracovaného posudku, tedy odbornost znalce, neboť se jedná o velmi odborné věci, ve kterých se často neshodnou ani přední odborníci. Proto ve správním řízení mají být znalci postihováni pouze za porušení povinností zákona, které však nesouvisí s posuzováním kvality či odborné správnosti posudku (např. neoznámení údajů, nevedení znaleckého deníku, výkon činnosti znalce v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, vykonání znalecké činnosti se zjevnými vadami - tím ovšem není míněno posuzování kvality posudku - apod.). Pokud by vznikly pochybnosti o odbornosti znalce, tj. ať už z důvodu, že se orgán domnívá, že jeho posudky jsou odborně nekvalitní či že např. po dlouhou dobu nevykonal žádný znalecký úkon, je možné znalci nařídít ověření jeho odborné způsobilosti, což je odborná zkouška organizovaná subjektem pověřeným ministerstvem (může se jednat o vysoké školy apod.). Pokud v této zkoušce znalec neuspěje nebo se k ní nedostaví může být ze seznamu OKAMŽITĚ vyškrtnut.

Správní delikty podle tohoto zákona projednává v prvním stupni ministerstvo. O opravném prostředku rozhoduje ministr spravedlnosti a protože se na řízení vztahuje správní řád, je zde možnost soudního přezkumu.

Ve vztahu k vymezení správních deliktů v § 25b novely je však nutno kalkulovat s vysokým počtem projednávaných deliktů. Protože podle §25c odst. 4 novely správní delikty podle tohoto zákona projednává ministerstvo, pro očekávané správní žaloby ve věcech správních deliktů by byla výlučně založena místní příslušnost Městského soudu v Praze podle § 7 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb. V zájmu rovnoměrného rozložení nápadu mezi správními soudy,

v zájmu zajištění rychlosti řízení a sledování zásady ekonomie řízení, se proto v těchto věcech zákonem o znalcích a tlumočnících jako speciálním zákonem zakládá příslušnost krajského soudu, v jehož obvodu má žalobce sídlo nebo bydliště, popřípadě, v jehož obvodu se zdržuje.

Ověřování odborné způsobilosti znalců a tlumočnicků nově upravuje § 25e a 25f.

Pokud vzniknou důvodné pochybnosti o odbornosti znalce/tlumočnicka, tj. ať už z důvodu, že se orgán domnívá, že posudky znalce/úkony tlumočnicka jsou odborně nekvalitní či že např. po dlouhou dobu nevykonal žádný znalecký/tlumočnický úkon, je možné znalci/tlumočnickovi nařídít ověření jeho odborné způsobilosti (ověření odborné způsobilosti ukládá předseda krajského soudu ve správním řízení, tento postup musí být tedy náležitě odůvodněn). Ověření odborné způsobilosti je odborná zkouška zajišťovaná ministerstvem nebo jím pověřeným veřejnoprávním subjektem (může se jednat o vysoké školy, veřejnoprávní znalecké ústavy apod.) - vždy bude záležet na oboru a odvětví, z jehož znalostí má být znalec/tlumočnick přezkoušen. Pokud v této zkoušce znalec/tlumočnick ani opakovaně neuspěje, bude vyškrtnut ze seznamu (opět ve správním řízení).

Vzhledem k velkému množství a různorodosti oborů a jazyků nelze zákonem vymezit konkrétní subjekt, který by byl schopen zajistit ověřování odborné způsobilosti pro všechny existující obory a jazyky, ale ani konkrétní formu ověřování této odborné způsobilosti. Jinak se budou ověřovat znalosti a odborné předpoklady např. u znalce v oboru „ceny a odhady“ a jinak u tlumočnicka. Někdy bude možné ověření odborné způsobilosti pouze e-learningovou formou, někdy bude nezbytná ústní zkouška.

Jestliže znalec nebo tlumočnick při ověřování odborné způsobilosti neuspěl a má za to, že organizátor zkoušky vydal nesprávné hodnocení, může podat proti postupu organizátora zkoušky námitky. Řízení o námitkách upravuje § 25f.

K bodu 51

V závěrečných ustanoveních se stanoví místní příslušnost předsedy krajského soudu pověřeného ministrem spravedlnosti ke jmenování znalců (tlumočnicků) a místní příslušnost předsedy krajského soudu ke všem dalším úkonům podle zákona o znalcích a tlumočnících ve vztahu ke jmenovaným znalcům a tlumočnickům. Dále se zakládá právo ministra spravedlnosti vyhradit si provedení kteréhokoliv úkonu ve vztahu ke jmenovaným znalcům a tlumočnickům.

K Čl. II

Článek II novely upravuje přechodná ustanovení. V přechodných ustanoveních je třeba se vypořádat jak se stávajícími znalci, tlumočnickými a ústavami jmenovanými a zapsanými do seznamů podle dosavadních právních předpisů, tak i se stávajícími devíti seznamy znalců a tlumočnicků, které by měly být v určitém časovém horizontu zrušeny a nahrazeny pouze seznamem jedním. Navrhuje se řešení, při kterém oprávnění znalců a tlumočnicků k výkonu znalecké nebo tlumočnické činnosti zanikne spolu se zrušením stávajících seznamů, pokud znalci (tlumočnicki) neprokáží splnění potřebných předpokladů podle novely.

Seznam znaleckých ústavů nebude zrušen, ale ústavy, které neprokáží splnění předpokladů uvedených v novele budou do 1 roku od nabytí účinnosti novely z tohoto seznamu vyškrtнутy.

Navržená formulace přechodných ustanovení umožní zachovat kontinuitu zajištění znalecké a tlumočnické činnosti při současném přechodu na vyšší nároky na znalce a tlumočnicky.

K Čl. III

Vzhledem k rozsahu novely se navrhuje zmocnit předsedu vlády k vyhlášení úplného znění zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, jak vyplývá ze zákonů jej měnících.

K Čl. IV

Navrhuje se účinnost dnem 1. ledna 2010.